

DOLENJSKI

STUDIJSKA KNJIŽNICA
NIRANA JARCA
NOVO MESTO

Glasillo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja

10

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZ DL Novo mesto. — Izhaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozir. 3 ameriške dolarje. — Tek. račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 20 (374)

Leto VIII

NOVO MESTO, 15. MAJA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik, Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandan ta Staneta 30. Pošt. pred. Novo mesto 23. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Ciaspiano-založniško podjetje »Slov. poročevalce« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Level

Sneg in mraz v maju sta najbolj prizadela Dolenjsko

Zgodilo se je, česar v maju res nismo pričakovali. Neurje, ki se je zbralo nad Slovenijo v noči od 5. na 6. maj, se je kmalu po polnoči spremenilo v hud snežni metež. Ze okoli pol štiri zjutraj se je na Dolenjskem začelo daniti, prej kakor druge dni. Namesto piččega cvrkutanja in prebujanja mladega majskega jutra pa je ljudi spravil na noge zloveči mir, ki ga je motilo pokanje vej v sadovnjakih, kjer se je drevje šibilo pod težo mokrega snega. Najprijetliji so pohiteli v vrtove in na travnike, da so rešili drevesa nevarne bele odeje. Zjutraj je bilo snega že skoraj za dobro ped. Bela smrt je lomila krošnje, vrhe in bogato obložene veje jabolk, marelic, hrušk, sliv in orehov, gosta in že precej visoka rž ter pšenica sta pogleli, ponekod zlomljeni, druge povlajani. Detelje, pravkar pognali krompir in koruza pa bogato nastavljeno mladje v trtah, vse se je upognilo pod južnim snegom, ki je gosto naletalvaše vse dopoldne. Marsikje so sadje že dan otresli že vdrgo. Parki in sadovnjaki so bili podobni bojiščem, na katerih je pravkar ponehal bojni metež.

V terek je v zgodnjem popoldnevu spet snežilo. »Ko bi le ne pozabili,« je raslo v sreči upanje. Noč od 7. na 8. maj pa je nenadno vremensko nesrečo še povečala: pritisnil je izredno hud mraz, saj je bilo v sredo zjutraj v Novem mestu 6 stopinj pod ničlo. Povsod, kamor je segel mrzli val, je ostalo za njim uničenje, ovelo listje, požgane mladice na trtju, zmrzniplodovi na hruškah, češnjah, jablanah in drugem sadnem drevju. Orehi so bili v sredo dopoldne od ure do ure bolj črni. Na polja je legla smrt. Kar ni naredil sneg, je opravila zmraz. Katastrofa iz pomladi 1953 se je ponovila. Le da je tokrat pustila veliko hušje posledice. Škoda zaradi snega, predvsem pa mraza, trenutno v celoti še ni ugotovljena. Prav gotovo pa sega v milijone, in milijone, vsaj še, ker se nam je letos obetala bogata letina. Namesto lepih pridelkov na poljih, v vinogradih in sadovnjakih bo na Dolenjskem žalost in razočaranje.

Cprav so bile že v pone-
delek dopoldne znane prve
posledice nepričakovane vre-
menske nesreče, je ta dan in
v terek še kazalo, da škoda le
ne bo tako katastrofalna, kot
bi bilo pričakovati zaradi kon-
kličin zapadlega snega. Na Trški
gori bi bil zaradi posledic
poznega snega morda pet do
10 odstotkov manj pridelka.
Sam sneg res ne bi naredil to-
liko zia. Bolj nas je udaril
mraz, ki je uničil v mnogih
občinah skoraj celotno vinsko
letino, v številnih krajih pa
zapustil milijonsko škodo v
sadovnjakih, vinogradih in na
poljih.

Ljudje na srečo seveda niso
čakali krizemrok. Skoraj pov-
sod so v terek ponoči zažiga-
li ognje, kurili smreče, zago-
vino, slamo, listje in nafto.
Ponekod je uspelo škodo
zmanjšati, druge pa tudi kur-
jenje in dimljenje ni nič za-
leglo. Mraz je bil prehud, saj
je pod utami zmrazil zemlja
in so na mnogih starih tr-
tah do 30 centimetrov visoko
pozebli vsi nastavki, medtem
ko je listje nad to višino osta-
lo nepoškodovano. Mraz tudi
ni bil v vseh legah enako hud.
Na Trški gori so na primer
hudo po-mojeni vinogradi pod
zidanico, nad njo pa prav nič,
čprav je parcela last istega
kmeta. Muhavost vremena, ki
je april zamenjalo z majem, je
bilo čutili skoraj povsod.

Ljudje so jokali od bolečine

Bolj ko je v sredo zjutraj
vstajalo sonce, hušji je bil pog-
led na opustošene vinograde
in polomljene sadovnjake. Na
Grma so učenci kmetijske šole
od 4. ure dalje kurili v sa-
dovnjakih, da je bilo vse v di-
mu, pa je vendar večina bog-
ato obetajočega nastavka uni-
čenega. V enem jutru je bilo
posestvo najmanj ob štiri va-
gone jabolk. Letos se je obeta-
la sadna letina, kakršne nismo
fmeli zadnjih 20 let. Zdaj ne
bo nič.

»Kaj bom hodil v vinograd,
saj je tako vse uničeno!« so
govorili mnogi in-rea jih je

OPOZORILO

4. maja 1957 je bil med 22. in
23. uro na česti Semič—Štrek-
lavec napaden Jože UDOVIČ iz
Vrtače.

Storilce mu je prizadejal z
nošem težke telesne poškodbe.
Prebivalce Semiča in okolice na-
prošamo, da bi vsakdo, ki bi
o napadu karkoli vedel, to javil
najbližji postaji Ljudske milice

Iz pisarne Tajištvaja za
notranje zadeve OLO
Novo mesto

čutna. V izrazito vinorodnih
krajih bo zdaj še več skrbi,
kakšno in kje dobiti denar za
prehrano, obleko in obutev
družine, za davke in za ostalo
kar terja dom in gospodar-
stvo. Strokovnjaki in ocenje-
valne komisije so se pred dne-
vi že lotili dela, da ocenijo na-

Odstranimo posledice snega in pozebe, da zagotovimo pridelke v prihodnjem letu!

Največja napaka bi bila
zdej ostati sklonjene glave.
Treba je na delo, treba je od-
straniti posledice, ki so osta-
le po snegu in mrazu v vino-
gradih, sadovnjakih in na po-
ljih. Spomnimo se pozebe leta
1953! Kdor je takrat upošteval
nasvete strokovnjakov, je leta
1945 že imel pridelke, čprav
morda malo bolj skromen. Po-
magajmo trti, drevju in rastli-
nam, da prebolijo hud udarec,
ki nas je vse tako zelo zadel!

KMETOVALCI! Izpolnite
navodila svojih zadrug in
ukrenite vse, kar lahko pripo-
more k čimprejšnji odstra-
nitvi škode, ki nam jo je po-
zvročila nenadna vremenska
nesreča!

Škoda po vsej Dolenjski

Vinorodne gorice v novome-
ški občini je prizadejala slana
od 80 do 90 odstotkov, med-
tem ko je v Štraži-Toplicah
pridelek do kraja uničen. V
Sentijernejski občini računajo,
da bo pridelka v nizkih in vi-
sokih legah vinogradov le do
10 do 20 odstotkov, v srednjih
predelih pa kakšnih 60 do 70
odstotkov. Med 20ti je najbolj
trpela rž in pšenica, medtem
ko je detelja vsa povlajana in
zbita v tla. Krompir in fižol
sta osmojena. Kmetijska za-
druza, v Sentijerneju je brez-
plačno delila nafto za dimlje-
nje; ljudje so po časopisih in
radijskih navodilih vso noč
kurili in dimili in s tem reši-
li vsaj nekaj. Veliko sadnih
debel je sneg razklal, mnoga
(Nadaljevanje na 3. strani)

Nega pozebljih vinogradov

Prva leta po osvoboditvi so
naši vinogradniki bili na
splošno zadovoljni s pridelkom
in kakovostjo. Toda od leta
1952 dalje ni prave sreče s tr-
to. Leta 1952 je slana uničila
vse niže ležeče vinograde, le-
ta 1953 je ledenmrzel val,
isto kot letos, uničil na sploš-
no vse vinograde, v letu 1955
je grozde, posebno žametna
črnina, slabo dozorelo, lani pa
je bilo malo pridelka.

Toda obupati ne smemo.
Spet bodo prišla leta (kot so
že bila), ko bo na srca vse-
li dobre vinske kapljice, kajti
kot pri človeku, žalostni in
veseli časi, se tudi v naravi
menjajo dobre in slabe letine.
In za fase dobre letine mora-
mo tudi ob tej nezdgi očuya-
ti našo ljubljeno — vinsko
trto. Povzročili bi še večjo go-
spodarsko škodo, če bi to pre-
zrli.

Razlikujemo dve vrsti pozebe!

Za razliko od pozebe v letu
1953, je letošnja pozeba nasto-

pila teden dni prej in mladike
niso bile še tako močno razvi-
te kot leta 1953. Zato v letoš-
njem letu razlikujemo v glav-
nem dve vrsti pozebe:

1. Slana je pobrala zgornje
dele mladik. Pozebljih delov
mladik nad zdravim delom ni
vredno obrezovati, ker bodo
pozebli deli sami odpadli. Ne-
pozebie dele mladik pustimo,
ker je ta rozga za rez rodnega
lesa v prihodnjem letu nepre-
cenljive važnosti. Rabimo jo
kot dvoletni les, na katerem
drugo leto puščamo rodni les
iz najvišjega zalistnika, ki je
pognal kot podaljšek pozebie
mladike. Ostale zalistnike iz
teh rozg pa v času vegetacije
odstranimo, oziroma pričepi-
mo na eno oko. V letu 1953
so nekateri vinogradniki na
Bizelskem tako ravnali. Leta
1954 so imeli lahko rez in nor-
malen pridelke.

2. Mladike so pozeble popo-
lnoma do osnove. V tem prime-
ru poročimo šparone, pozebl-
jih mladik pa ni vredno pleti,
ker bodo same odpadle. Če bi

jih neprevidno pletli, bi mor-
da celo poškodovali srca oče-
sa. Iz spekih očes bodo nam-
reč pognale nove mladike, ki
jih moramo pravočasno redči-
ti (pletati ali mandati). Iz spe-
kih očes pognate mladike bodo
do letos, ko slana ni tako poz-
no nastopila kot leta 1953, da-
le lahko še do ene tretjine nor-
malnega pridelka. V ugodni
jeseni bo ta pridelek posebno
pri ranih sortah še lahko do-
zorel.

Najvažnejše: pravočasno in redno škropiti!

Izkusnje iz hude pozebe v
letu 1953 nam povedo, da je
najvažnejše delo v pozeblem
vinogradu to, da vse poganjke,
ki jih rabimo za rez v drugem
letu, čim pozebejo, pravočasno
in redno škropimo. Trta po-
zebene nove in nežne liste v
poznejšem času, ko je nevar-
nost okužbe po peronospori
večja. Zaradi tega moramo
škropiti pravočasno in pogos-
teje kot navadno, če si hoče-
mo ohraniti rodni les za pri-
hodnje leto. Vinogradniki, ki
so leta 1953 po slani redno
škropili, so imeli leta 1954 nor-
malen pridelke, tisti pa, ki so
škropiljenje zanemarili (kljub
rezi po slani), v letu 1954 ni-
so imeli trgatve, ker ni bilo
rodnega lesa.

Po pozebi je treba triti nu-
diti nadomestilo za izgubljene
mladike, ki jih mora na no-
vo ustvarjati. Nadomestilo da-

Začeli smo proizvajati zračne zavore

Prvič smo pri nas začeli izde-
lovati zračne zavore za potniške
in tovorne vlake. Proizvajali
jih bodo Metalne tovarne »Tito«
v Skoplju. Skrajna bo izdelanih
3000 garnitur letno, kar pomeni
1.200.000 prihranka deviznih do-
larjev.

Kako je bilo v Podbočju

Podbočje, 5. maja
V noči od nedelje 5. do 6. ma-
ja ob približno 23. uri nas je
prebudilo silovito bliskanje in
treskanje. Pričakovali smo naj-
hušji naliv, začelo pa je snežiti
v debelih kosnih. Sneg je bil
moker in zelo težak. Pod težo
snega je drevje pokalo in se lo-
milo, da je bilo groza. Usluž-
benec revirne gozdne uprave, ki
stanuje med gozdom Krakovo,
je povedal, da je drevje pokalo
in se lomilo kot da bi bili na
fronti.

Sneg je povzročil na sadnem
in gozdnem drevju ogromno
škodo, posebno so pa bili uni-
čeni vinogradi. Mladice so že
močno pognale, bile so pa pre-
šibke, da bi vzdržale teži snega
in so se polomile. Zjutraj je
bilo v nižjih legah snega še
okoli 5 cm, v višjih legah pa
celo do 30 cm. Čimvečja strn
(rž, pšenica, ječmen) je bila,
tem večjo škodo je utrpela,
kajti težak sneg je potlačil vse
posevke do zemlje.

V terek, 7. maja, nas je ob
17.30 presenetil zopet hud snež-
ni metež. Sneg sicer v nižjih
legah ni obstal, povzročil je pa
v naslednji noči močno slano in
hudo pozebo. Višje lege vno-
vreme.

mo v obliki hitro delujočih
umetnih gnojil kot sta čilski
soliter in apneni amonijev so-
litter (nitroamonkal) z dodat-
kom superfosfata in kalija.
Superfosfat in kalij vplivata
na boljše dozorevanje lesa, du-
šik pa na rast. Upoštevač,
da je trta zgubila s pozeblimi
mladikami približno tretjino
hranili, ki jih potrebuje za
tvorbo listja in rozge, moramo
trti dati najmanj 40 kilogra-
mov dušika, 35 kilogramov
fosforne kisline in 61 kilogra-
mov kalija na hektar, kar
ustreza 200 kilogramov apne-
namonijevega solitra, 200 ki-
logramov superfosfata in 150
kilogramov kalijeve soli na
hektar.

Ker pri kopi nove poganjke
lahko odbijemo, 30 dni po po-
zebi ne bomo vinogradov ko-
pali. Če je mnogo plevela, ga
raje požanjemo.

V avgustu bomo nove po-
ganjke vršičkali in to krajše
kot navadno, da tako prisili-
mo rozgo, da vsaj v spodnjem
delu lepo dozori.

Vinogradnik, ki po pozebi
vinograd zanemari, češ saj se
ne splača delati, ker ne bo do-
hodka, ne dela prav. Tak vi-
nogradnik ne bo imel pridel-
ka niti drugo leto. Razumljivo,
da bo vsak ob tej katastrofi
omejil izdatke za vinograd,
sicer se le da, toda vendar
je treba ohraniti rodni les za
prihodnje leto, če nečemo, da
bi se škoda zavlekla še v dru-
go leto. Raje opustimo nepo-
trebno rez po pozebi in kop,
ter se omejimo na najbolj nu-
jno opravilo, to je na škropilje-
nje na novo pognalih mladik,
pletav (mandanje) pregostih
mladik, najnujnejšo vez na
novo pognalih mladik in gno-
jenje. Samo kop pa lahko op-
ustimo, plevel pa samo žanje-
mo in ga pustimo v vinogra-
du, da segnje.

Tih Dobršek

VREME

ZA CAS OD 17. DO 26. MAJA
V zadnjih dneh tega tedna po-
slabšanje s pogostimi padavinami.
V začetku prihodnjega tedna
močna obladitev s padavinami,
ob prvih razjasnitvah nevarnost
slane. V naslednjih dneh delo-
ma jasno vreme, vendar s pogo-
stimi in močnimi krajevnimi
nevihtami, nevarnost toče. Tem-
peratura se bo postopoma dvig-
nila do poletne vročine. Ob kon-
cu tedna jasno in poletno vroče
hudo pozebo. Višje lege vno-
vreme.

VREME

ZA CAS OD 17. DO 26. MAJA
V zadnjih dneh tega tedna po-
slabšanje s pogostimi padavinami.
V začetku prihodnjega tedna
močna obladitev s padavinami,
ob prvih razjasnitvah nevarnost
slane. V naslednjih dneh delo-
ma jasno vreme, vendar s pogo-
stimi in močnimi krajevnimi
nevihtami, nevarnost toče. Tem-
peratura se bo postopoma dvig-
nila do poletne vročine. Ob kon-
cu tedna jasno in poletno vroče
hudo pozebo. Višje lege vno-
vreme.

12 LET SVOBODE

Danes pred 12 leti je naša osvobodilna armada zaključila zadnje boje proti okupatorjem. Medtem ko je ves svet že 9. maja slavil zmago nad fašizmom, so Titove divizije dotokile in razorožile zadnje ostanke nemške glavnine z Balkana na starodavnih tleh slovenske Koroške. 14. maja zvečer je poslednja sovražna skupina 30.000 Nemcev, ustašev in drugih belogardističnih ter četniških zločincev dvignila belo zastavo. Zato je naš Dan zmage 15. maj. Na današnji dan se spominjamo velikanskega prispevka, ki so ga za skupno zmago nad fašizmom v II. svetovni vojni dali jugoslovanski narodi. Niti ped naše zemlje nam ni bila podarjena, za vsak korak k svobodi je tekla kri naših najboljših mož in žena. 9. in 15. maj sta za nas dneva slave in časti. Hvalično se spominjamo vseh, ki so padli za osvoboditev domovine v borbenih enotah, kot talci in žrtve fašističnega nasilja, kot tudi vseh, ki so za zmago narodnoosvobodilne vojske dali vse, kar so mogli. — 8. maja 1945 popoldne je vkorakala v Novo mesto partizanska vojska, upravo pa je vzela v roke ljudska oblast. V svobodni domovini si gradi ljudstvo nov, srečnejši in lepši dom.

Delavsko upravljanje v Kanžarici

3

Delavski svet je tudi sprejel sklep, da najma na rudnik investicijski kredit v znesku 430 milijonov din. Ta sredstva so potrebna za nadaljnje odpiranje jame, dokončno izgradnjo novega izvoznega vpadnika s črpališčem in s trafo ter razdelilno postajo, za izgradnjo nujno potrebne nove separacije, obratne zgradbe in garaže, za strojno opremo ter mehanizacijo jame. Z vgrajenimi investicijskimi sredstvi naj bi se proizvodnja rudnika povečala od sedanjih 30.000 ton na 120.000 ton premoaga letno. Kljub temu, da je bil naš investicijski elaborat od Revizijske komisije LRS potrjen, nam do danes še ni uspelo, da bi razpolagali z investicijskimi sredstvi. Pri investicijski banki LRS smo uspeli in nam je odobrila celotni znesek 430 milijonov din, pa do sedaj nismo uspeli pri investicijski banki FLRJ, ki rešuje vprašanja investicijskih posojil rudnikom zelo počasi in čaka poleg našega podjetja na rešitev še okoli 30 rudnikov premoga.

ING. BRANKO PETERNELJ

Delavski svet je redno zasledoval gibanje delovne sile in nudil pomoč slehernemu članu kolektiva. Očitno je bilo, da na rudniku primanjkuje polkvalificirane in zlasti kvalificirane delovne sile. Ker ni mož računati na pridobitev kvalificirane delovne sile zaradi pomanjkanja stanovanj, se je delavski svet odločil organizirati v podjetju ustrezne tečajne in seminarje, da si bo v čim krajšem času ustvaril kvalificirane rudarje iz lastnih vrst. Uspešno so zaključili izpite kopaški pomočniki, kopači in streliči, prav sedaj pa je v teku tečaj za visokokvalificirane rudarje. Tako upamo, da bomo tudi v našem podjetju pridobili deset visokokvalificiranih rudarjev z diplomami. Glede tehničnega kadra lahko trdimo, da je podjetje vodilo pravilno politiko, saj za poslušamo danes obratnega rudarskega inženirja, rudarskega tehniška in strojnega tehnika, medtem ko štipendiramo 4 člane našega kolektiva, ki obiskujejo rudarsko nadzorniško šolo, in enega študenta-montanista.

Zavedati se moramo, da je dober strokovni kader jamstvo za uspešno poslovanje in razvijanje rudnika. Pri tem pa moramo na žalost ugotoviti nenapredno gledanje posameznikov iz kolektiva, ki nasprotujejo primernemu nagrajevanju tehničnega osebja.

Delavski svet je posvečal mnogo pozornosti dodeljevanju letnih dopustov. Redno je zasledoval tarifno politiko v podjetju, obravnavaj in spremljal je tarifni pravilnik in reševal prošnje posameznih članov kolektiva. V večini primerov so člani kolektiva prosili za spremembe tarifnih postavk, kar jim je bilo ugodeno. Kontrola in dopolnjevanje akordne tabele je bila stalna skrb delavskega sveta. Skoraj lahko trdimo, da so akordne postavke za naša jamska dela sorazmerno popolno izdelane zlasti še, ko smo ob izdelavi nove akordne tabele za leto 1957 regulirali tiste postavke, ki so se v teku let pokazale za nerealne in to predvsem za odkopavanje v tistih slojih premoga, ki imajo jako občutne jelovinske vločke. Na delovno storilnost in s tem v zvezi na primerno nagrajevanje je zelo vzpodbudno vplival progresivni dodatek za prekoračenje norme, katerega je delavski svet odobrila leta 1956.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Morda je Furoeva, sekretar CK KP Sovjetske zveze, mislila na tekočo reorganizacijo v sovjetskem gospodarstvu in na ukrepe, ki jih bodo še storili, ko je izjavila, da bo v dvajsetih letih proizvodna raven v ZSSR presežala proizvodnjo raven v ZDA. To je zadeva prihodnosti, toda spremembe, ki jih je vrhovni sovjetski pravkar odobrila, so brez dvoma izraz resnih naporov sprostiti sovjetsko gospodarstvo birokratskih spon, ki mu jemljejo polet in pobudo.

Zanimiva je tudi izjava Hruščeva, da bo odslej nadzorstvo nad tehničnimi procesi prepusteno predvsem ministrom in voditeljem proizvodnih obratov, ne pa morda kakemu drugemu nadzorstvenemu organu. Ob tej izjavi je zanimivo vprašanje, kakšna bo zdaj pristojnost ministrstva za državno kontrolo, ki ga vodi Molotov.

REORGANIZACIJA

Hruščev je tudi navedel nekaj podatkov, ki govorijo o velikanski škodi, ki jo gospodarstvu povzročila birokracija. Doslej je delo v sovjetskem upravnem aparatu 850.000 ljudi, katerih plače in drugi izdatki znašajo letno približno deset milijard rubljev. Ko bi lahko to armado uradnikov zmanjšali vsaj za deset odstotkov, bi znašal prihranek eno milijard rubljev. Hruščev je v tej zvezi kritiziral tudi ogromni nadzorstveni aparat v industriji, ki šteje 400.000 ljudi. Kljub temu aparatu pa je sovjetska industrija utrpela zaradi izvržkov v letih 1955/56 šest milijard rubljev škoda.

Reorganizacija v sovjetskem gospodarstvu pa seveda ni vsem všeč. Tako so se pojavili v časopisju predlogi o ustanovitvi posebne direkcije za vsako industrijsko panogo pri sovjarnozih, kar ne bi odstranilo »upravnih zaprek«, kot je predlagal Hruščev. Videti je, da utegne precej funkcionarjev izgubiti svoje položaje zaradi reorganizacije, ali se vsaj preseliti iz Moskve v »provincio«. To pa jim ne diši.

Toda poleg funkcionarjev so še centralisteni, ki jim tudi ne diši decentralizacija. V skupnem pismu je več znanstvenikov raznih strokovnih institutov v Moskvi na sedanjih centralističnih osnovi. Glavni argument, ki ga uporabljajo, je tehnična ekspektivnost. »Komsomolskaja Pravda« je prejšnji mesec napadla birokrate, ki se nosobni konstruktivno sodelovati pri kolektivni razpravi o težah Hruščeva, ker so popolnoma zaverovani v vprašanje ponovne zaposlitve in preselitve, ki jih bodo pač morali reševati, ko se bodo njihove službe nehale. Nekateri pa zahtevajo predujem in se sami odločajo za »proizvodnjo«, ker tako računajo, da si bodo sami izbrali kraj prihodnje zaposlitve. Te spremembe bodo prizadele nekaj sto tisoč oseb in te osebe le nekaj pomenijo v sovjetskem gospodarstvu in javnem življenju.

Zanimivo bo spremljati izvajanje reorganizacije v sovjetskem gospodarstvu, ki brez dvoma pomeni korak naprej pri dvigu proizvodnje in spodbujanju neposrednega proizvajalca po tovarnah in podjetjih. Prav tako zanimivo pa bo spremljati pot in usodo tistih, ki jih bo reorganizacija spravila v novo okolje in na nova delovna mesta.

DOLENJCI POZORI!

All že veste, da je ljubljanski živinski sejem ukinitven in prenešen na Grosuplje ter je prav tako odšel vsako prvo in tretjo sredo v mesecu?

Zivinorejci in kupci, poslužite se SEJMA NA ZROSUPLJE!

Sejem obiščite že 15. maja in 5. junija.

Pomagajmo sadnemu drevju!

Sneg je močno polomil veje in mlado zelenje po sadovnjakih. Občutnejšo škodo je prizadel pri nepravilno vzgojenih kronah, kar bo bridka izkušnja vsem tistim sadjarjem, ki ne skrbijo za pravilno obliko vzgoje krošnje. Sadjarji, odstranite vse odlomljene veje, strčice veje pa odzagažite, rane gladko obrežite s ostrim nožem, jih razkužite s 3 odstotno raztopino modre galice ter zamažite s cepilno smolo ali vsaj z žilovico, pomešano z govejim blatom. Odlomljene veje morajo biti pravilno odzagažane, da se rane čim hitreje in hitreje zarazijo. Močno poškodovana drevesa je treba odrezati, mnoga pa tudi pomladiti. Pomlajevalne opravite v pravilni obliki, da bodo glavne veje nadaljevale rast uravnoveseno. Malo nalomljene veje podprite ali privežite tako, da jih naravnate v prvotno lego, ob prelomih jih povijte z vrčevino ter prelome čvrsto povežite z motovili ali z žico.

Na ranah pri sadnem drevju so možne okužbe z različnimi rastlinskimi boleznimi in škodljivci. Zato priporočam, da sadno drevje čimprej poškrbite z raztopino 0,75 odstotne modre galice (bordoške brozge) ali z 2 odstotno žveplovo apneno brozgo ali pa z 0,3 odstotnim Dihtanom ali Lirotanom. Po opravljenem takojšnjem škropljenju s temi sred-

stvi škropite čez 3 tedne ponovno z dodatkom 0,15 odstotnim Lindan oljem ali z 0,40 odstotnim sivnim arzenatom.

Sadjarji, pripravite se, da postarite vsa ta dela! Le z vestno opravljenimi zavarnostnimi ukrepi si bomo znatno zmanjšali posledice snega in mraza v sadovnjakih.

Peter Kapš

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- CVET gloga — beloga trna — glgovca (300 dinarjev), šmarnice (750 dinarjev), rdeča deteljiča — travniške (100 dinarjev), mačje tačke (450 dinarjev).
- LIST regrata (100 dinarjev), gozdne jagode (110 dinarjev), šmarnice (120 dinarjev), slezovca (200 dinarjev).
- RASTLINO dišeče perle — valdamajster (125 dinarjev), kravavega mlečka (100 dinarjev), pišca (58 dinarjev).
- LUBJE češminovih korenin (120 dinarjev), krhlike (60 dinarjev).
- KORENINE gladeža (85 dinarjev), trobentice (150 dinarjev), regrata (116 dinarjev), habata (40 dinarjev), repnica (83 dinarjev), bodeče neže (125 dinarjev), sladkih korenin (120 dinarjev), male norice (45 dinarjev).
- OPOZORILO! Predvsem pripravite nabiranje: cvet gloga, list gozdne jagode in šmarnice, rastlino krvavega mlečka in piščica, lubje češminovih korenin in krhlike.

Naša prva plantaža kamilice
V Sajonu, okraj Kijenda, je na štirih orah urejena naša prva plantaža kamilice. Doseženi pridelek 564 kg čiste kamilice na hektar in ker je ekonomska vrednost te rastline veliko večja kot žitaric, nameravamo plantažo povečati.

STEFAN SIMONČIČ, predsednik okrožnega sodišča: PRAVICE STRANK v splošnem upravnem postopku

Ce pa se krajevna pristojnost ne da določiti po teh načelih, se določi po kraju, kjer je nastal povod za postopek; če je več krajevno pristojnih organov pa tisti, ki je prvi uvedel postopek. V razliko od sodnega pravnega postopka, kjer je v večini primerov možen sporazum o krajevni pristojnosti, pa stranke v upravnem postopku ne morejo z dogovorom spremeniti niti stvarne niti krajevne pristojnosti.

3. Zaupanje v nepristranost uradnih oseb krepijo določila o izločitvi. Tako ne sme postopati in ne odločati uradna oseba, ki je v posameznih postopkih prizadeta t. j.

a) če nastopa kot stranka, priča, izvedenec, zakoniti zastopnik ali pooblaščenec,

b) če je s stranko v krvnem sorodstvu v ravni vrsti ali v stranski vrsti do vštete 4. kolena ali če je z njo v zakonu ali v svaštvu do vštete 2. kolena, četudi je zakonska zveza prenehala.

c) če je skrbnik, posvojitelj, posvojenec ali rednik stranke, njenega zastopnika ali pooblaščenca,

d) če je v postopku na prvi stopnji sodelovala pri odločanju,

e) če so vmes druge okoliščine n. pr. prijateljstvo, sovraštvo, kadar očitno vzbujajo dvom o nepristranosti.

O izločitvi, ki jo sproži prizadeta uradna oseba ali pa jo zahteva stranka, odloča pristojni organ, tako n. pr. o izločitvi uradne osebe pri ObLO tajnik, o izločitvi tajnika pa predsednik ObLO. Medtem ko zoper sklep, s katerim je odrejena izločitev, ni dovoljena pritožba, je pritožba dovoljena, če zahtevi ni bilo ugodeno.

4. V postopku imajo opravilno nesposobne stranke n. pr. mladoletniki, prekličani zavodi, svoje zakonite zastopnike t. j. starše, skrbnike, pooblaščenca predstavnik. Stranke pa, ki lahko same opravljajo dejavnosti v postopku, imajo pravico najeti svojega zastopnika — pooblaščenca n. pr. odvetnika ali drugo sposobno osebo, ne pa zakonitih pisarjev. Pooblastilo mora biti ustno na zapisnik ali pa pisмено. Če da stranka pooblastilo osebi, ki ni odvetnik, morata biti navzoča 2 (dva) priči, ki se podpisata na pooblastilo. Stranka pa ima tudi pravico, da ji pomaga v postopku s pojasnili in navseti poseben strokovni pomočnik, če se zahteva v stvari posebno poznavanje vprašanj.

5. Vloge t. j. zahteve, predloge, prijave, prošnje, pritožbe, ugovore in druga sporočila, s katerimi se posamezniki ali pravne osebe obračajo na organe, izročajo stranke med uradnimi urami ob delavnih ali jih pošljejo po pošti ali pa dajo ustno na zapisnik Uslužbenec, ki vlogo sprejme, mora na strankino zahtevo potrditi prejem; za tako potrdilo se ne plača takse. Nepravilno naslovljeno vlogo pošlje organ pristojnemu organu in o tem obvesti stranko. Ako pa stranka, ki je bila poučena, da je vlogo nepravilno vložila ali da je vloga pomanjkljivo sestavljena, vztraja pri svoji zahtevi; ali pa ne odpravi pomanjkljivosti, zavrne organ njeno vlogo.

Meso spet dražje

13. maja je že v zgodnjih jutranjih urah vrvež po novomestskih ulicah kazala, da bo živilski trg dobro založen. Sončno in toplo vreme je bilo pravno nasprotje vremenca, ki je prejšnji ponedeljek napravilo na Dolenjskem tolikšno škodo. Tudi na trgu so se ženske pogovarjale le o prizadejani škodi. Ce ne pretiravamo, sadja letos sploh ne bomo videli.

Na trgu je bilo zelo veliko jaje — prodajali so jih po 12 dinarjev. Poleg tega je bilo precej solate po 20 dinarjev (krozniki) ali take v glavcih (po 10 dinarjev). Redkev je bila po 10 dinarjev šopek, mleko po 30 dinarjev steklenica, maslo po 400 dinarjev liter, špinača po 20 dinarjev kroznik in prav tako kisa repa.

Tokrat so na živilskem trgu spet ločarji in prodajalci volnenih izdelkov ponujali svoje izdelke.

Na žalost moramo zabeležiti spet višjo ceno mesu. Teletina se je podražila. Sedaj stane kilogram govedine 260 dinarjev, teletine 320 dinarjev in svinjine 360 dinarjev.

TELETINA V ČRNOMLJU 40 DINARJEV CENEJŠA
V črnomljskih mesnicah je meso nekaj cenejše kot v Novem mestu; teletino prodajajo po 280 dinarjev, govedina pa po 260 dinarjev za kilogram.

Mladoletni I. M. iz Podhoste je kupil od prav takega mladoletnika iz iste vasi star italijanski samokres na boben. Doma je 14. aprila porinil v cev star naboj in sprožil. Ker na bobnu ni bilo varovalke, mu je pri strelju virglo v obraz tulec od nabojja, ki mu je nevarno poškodoval desno oko. Pripeljali so ga v novomeško, od tam pa v ljubljansko bolnišnico.

Ponekod imajo še veliko starega orožja, čeprav bi ga že zdavnaj morali oddati. Orožje imajo celo šolopbežni otroci! Organi tajništva za notranje zadeve so samo v Podhosti dobili dve stari vojaški puški pri šolopbežnih otrokih. Starši in učitelji bi morali otrokom nenehno pojasnjevati, kako nevarno je igranje z orožjem, saj so bile nesreče v zadnjem času ponovno resno svarilo.

Nobenega gospodarja v okraju brez DOLENJSKEGA LISTA! Poravnana naročnina — brezplačno nezgodno zavarovanje! Ne odlašajte s plačilom naročnine, list je plačljiv vnapre!

To je ostalo od bogato obložene marelice — nekaj polomljenih strcljev, kakor da bi šla ofenziva čez vrtove in skozi sadovnjake.

Dolenjci in zavarovanje

daritev — po številu, po vrednosti gospodarstev pa komaj 45%! Prav ta različna povzročila neuteemeljeno negodovanje pri ugotavljanju nastale škode in priznanju odškodnine. Takrat se je ugotovilo, da je vrednost gospodarstva in vsota, za katero bi moral zavarovavec zavarovati postopka in premičnine, da bi prejel povračilo škode v celoti. Ko sklepa človek zavarovanje, mu zastopnik svetuje višino zneska, za katerega naj se zavaruje, največkrat pa taki navetli nalete na gluha ušesa.

Laže je zavarovanjem govedin, saj imamo že na področju KZ Štrkeljevec, Črešnjec, Toplice, Ambrus, Draga, Trava in Irlib, zavarovane prek 90% goveje živine, torej kolektivno zavarovanje s 40% popustom v premiji; v Ambrusu na tudi brezplačno zdravljenje živine.

Na drugih področjih pa nismo mogli skleniti takih zavarovanj, ker ni pravega razumevanja. V teh področjih imajo zavedni živinorejci svoje živino posamezno zavarovano.

Trudimo se, da bi ta način zavarovanja razširili v drugih zadržanj, vendar bo to uspelo šele takrat, ko bodo živinorejci videli v kolektivnem zavarovanju ugodnosti, katere jim s tem nudimo.

Razširjena panoga je tudi nezgodno zavarovanje. Vse razumevanje kažejo delovni kolektivi, ker je le malo takih, ki tega zavarovanja še niso sklenili. Le po številu zavarovancev je med šoferji, lastniki motornih vozil, obrtniki, najmanj pa med kmetovalci, čeprav so tudi ti zastavljivi pri delu raznim nezgodam.

V zavarovanju proti točli v glavnem zavarujejo gospodarji iz vinograde, samo redki pa ostale kulture. Ta panoga se vsako leto širi, zlasti v Draščih, Vidostih, Metliki, Mekronogu, Trebelnem in Sentrupertu, kjer vidijo kako pametni so tisti, ki zavarujejo svoje prideleke. Le v okolici Sentjerneja s tem ni mogote prodreti, saj je ta kraj najmanj dovzeten za vse vrste zavarovanj.

Prav lepo pa se razvija v vseh sektorjih življenjskega zavarovanja. Skoraj ni več vasice, kjer ne bi bilo življenjskih zavarovanj. To zavarovanje prodira že tudi med kmete, ker vidijo, da je potrebno posebno otrokom, katerim z rednimi mesečnimi premijami oskrbijo možnosni šolanja ali pa dolo. Število življenjskih zavarovancev se vsak mesec poveča za preko 200. Letos se je že marsikdo prepričal, da mu je bila izplačana za-

Odhod			Prihod		
I	II	III	I	II	III
9.30	12.00	18.00	12.45	17.30	21.00

varovalnina za zavarovanje, ki ga je sklenil leta 1947.

Koristi zavarovancev v letu 1956 so take: V privatnem sektorju je bilo vsega 231 požarnih škod in izplačane 8.375.952 odškodnine, ali 58%; pri živini: 113 škod in 3.930.308 odškodnine ali 80%; pri toči: 87 škod — 2.381.000 odškodnine ali 91%; nezgode: 1.927.383 din odškodnin ali 54% proti vplačanim premijam.

Ta primerjava nam pove vse, kar naše zavarovance v glavnem zanima. Povedati moramo še, da DOZ iz zavarovalnega fonda ali bolje iz rezervnega sklada lahko krije vsako utrpelo škodo. Od vplačanih premij odvajata sredstva v okrajni gasilski sklad in sklad za preventivno. Iz sklada, ki ga upravlja upravni odbor, se dajejo sredstva za gasilsko opremo. Dobro opremljeni gasilci vedno rešujejo premoženje zavarovancev in s tem zmanjšujejo splošno gospodarsko škodo.

Iz fonda za preventivno se sredstva dodeljujejo tja, kjer največ koristijo. Zgrajene veterinarske bolnice, ambulance, postaje za prvo pomoč živine, vodnjaki itd. služijo tudi onim, ki nimajo zavarovane živine, pa je bodo še zavarovali.

Organizirane so tudi postaje za razbijanje oblakov v krajih, kjer je zavarovanje proti toči že močno razširjeno.

Podružnica DOZ v Novem mestu organizira vsako leto vrsto predavanj o zavarovanju s predvajanjem filmov, da bi poučila zavarovance o nevarnosti škode, ravnanju s predmeti, ki lahko škodo povzročijo in podobno. Tudi letos bomo organizirali predavanja v krajih, kjer je to najbolj potrebno.

Naloga vseh zastopnikov in referentov pa je pojasnjevati pomen zavarovanja pri delu na vasi in v mestih, s čimer so bili doseženi že lepi uspehi.

Zavarovanje je edina zaščita premoženja, zato ne odlašajte, ker ne veste kdaj vas lahko doleti nesreča. Pravočasno plačana letna premija je osnova za povračilo utrpelke škode.

Primer: Če so gospodarska postopja, premičnine, orodje, živina in zaloge hrane in sena vredne 2.000.000, zavarovane pa samo za 500.000 din, dobi zavarovavec le 25% dejanske vrednosti. Če gospodarsko postopje, ki je vredno 300.000, pogori do tal, prejme zavarovavec 25% od 300.000, t. j. 75.000 din, odškodnine, ker za ostalih 75% vrednosti ni sklenil zavarovanja, oziroma ni plačal premije. Od 2 milijonov vrednosti bi moral plačati 4000 din premije, plačal pa je le 1.000 din, torej nima polne zaščite v primeru nastale škode.

Lojze Hleđa

Škoda po vsej Dolenjski

(Prenos s 1. strani)
drevesa pa izruval s koreninami vred.

Sadja bo v okraju za približno 50 odstotkov, ponekod pa tudi za 80 odstotkov manj kot bi ga dala normalna letina.

V trebanjski občini je po prvih podatkih uničenih nad 90 odstotkov vinogradov, veliko škode je tudi v sadovnjakih. Na Mirni so nekateri predeli

ostali, drugi spet docela pozebli. V mokronoški občini so prizadeti vinogradi od 60 do 70 odstotkov, medtem ko je sadje ponekod v višjih legah ostalo, nižinski del pa je hudo udarjen. V Kostanjevici-Podbočju računajo z 80 odstotki uničenja v vinogradih, kar je za ta izrazito vinorodni predel posebno hud udarec.

K sreči je manj škode v Beli krajini, kjer je zapadlo manj

snega, pa tudi mraz ni bil v mnogih krajih tako oster kot drugod po Dolenjskem. Nekaj pozebe je bilo na spodnjem kraju Dobljčke gore in Maverlena. Sadje je na splošno pozeblo le v nižjih legah, orehi pa so povsod ožgani in pri delci ne bo. Zita so polegla v okolici Vinice in Dragatuša, koruza pa je pozebela. Osmojeni krompir se bo verjetno še obrasel.

OKOPAVINAM DODATNIH GNOJILI

Sneg in mraz sta škodovala tudi okopavinam. Najlaže jih bomo pokopali z dodatnim gnojiljem, zlasti s dušičnatimi gnojili. Kmetovalci, pogojite čimprej (posebej pa še slabše gnojene) posevke in nasade z nitratamonkalom, a solitrom in pod. Kmetijski strokovnjaki priporočajo tudi branjenje krompirja.

Obrnite se za pomoč in nasvete na domačo kmetijsko zadružno, kmetijske strokovniške in najbližja državna posestva!

Po dolini Krke najhuje

Štrasko goro bi lahko sedaj imenovali žalostno goro, tako so žalostni lastniki vinogradov v tej gori in lepih sadovnjakov v dolini. Tako lepo ni kazalo že vrsto let. Potem iznenada sneg, ki je polomil veliko sadnega drevesja in mladje v vinogradu. Toda če bi ostalo vsaj pri tem. Oster mraz je uničil še vse, kar je ostalo snegu. V Štraski gori ni na vinogradih zelenega listja, mladje pa je črno. Pšenica je polezana, na drevesu ni ostalo nič.

dov, kjer se škoda komaj vidi. Samo sto metrov dalje pa je večina mladje osmojena. Ob cesti v Velikem Podljudnu je škoda skoraj v vsakem vinogradu drugačna. V Birčni vasi smo videli na jablani skoraj polovico cvetov belih. Toda to so redkosti, prave izjeme v tem delu okraja.

klarje Nemška Loka so orali s snežnim plugom, ker je bil promet sicer nemogoč. Logarji Gozdne uprave Poljane, ki so 10. maja popoldne prišli z Roga, so pravili, da je v višjih področjih Roga še vedno 20 cm snega, vendar se hitro topi.

Poleg škode, ki jo je prizadel godovom sneg, je napravil veliko škodo tudi mraz. Na hrastih so letošnji poganjki do kraja zmrazili. To pomeni, da letos hrast ne bo rodil želoda. Prav tako ne bo zira na bukvah, ki jih je osmolil mraz. Na iglavcih so prav tako zmrazili letošnji poganjki. Torej je šel po zlu enoletni prirastek.

RAZPIS CENTER PREDVOJASKE VZGOJE NA MIRNI

razpisuje sledeča delovna mesta:

1. komandanta tabora, ki mora biti rezervni oficir in mora imeti potrebne organizacijske sposobnosti.
2. 10 komandirjev vodov, ki morajo biti rezervni oficirji.
3. tri referente za prosveto, za telesno vzgojo in zdravstvo.
4. kuharja in kuharskega pomočnika.

Čas zapovitve: junij do vključno septembra 1957. Plača po dogovoru. Reflektant naj se javi najkasneje do 26. maja pri inšpektorju predvojske vzgoje okrajna Novo mesto, kjer dobe potrebne informacije.

Center predvojske vzgoje občin v okraju Novo mesto

NA PODSTENICAH 40, V MIKLARJAH 45 CM SNEGA

Godarji pravijo, da je škoda tudi v gozdovih precejšnja, zlasti na mladem drevesju, vendar so se bali, da bo še huje sprično tolikega snega. Na Podstenicah so ga namerili 40 cm, v Miklarjah pa celo 45. Cesto Mik-

V Metliki je bilo manj škode

Zadnji sneg in mraz na srečo v Metliki in njegovi okolici nista prizadela toliko škode, kot so se ljudje bali. V primeru z Dolenjsko je bila ta snežna plast precej tanka, saj je v noči od 5. na 6. maja zapadlo le nekaj prstov snega, ki je kljub dopoldanskemu sneženju do večera že izginil.

Vendar pa je bil sneg kljub temu tako težak, da je močno polegel ječmen in deteljo in so moralni ponekod oboje pokositi. Naslednja dva dni je v jasni noči pozebel v nižinah fižol, krompir, zgodnje sadike, deloma trte in orehi. Vinogradom v višjih legah, tako na Grabrovcu, Drašičih, Vidoskih in drugod niti sneg niti mraz nista naredila večje škode, kar je velika sreča za ljudi, ki jim je vinski pridelek eden glavnih dohodkov.

KRI ZA BLIŽNJEGA

27. aprila so oddali kri na novomeški transfuzijski postaji uslužbenci in uslužbenke Tajništva za notranje zadeve: Boris Čizmek, Rado Taufer, Herman Škerlj, Jože Urh, Zmago Spacapan, Vid Bauer, Valentin Silivnik, Cveta Penca, Jože Butara, Miha Obremovič, Francka Klemenc, Anica Vinčič, Ivan Rolih, Angela Rom, Jože Tebernik, Elka Petan, Pavla Jordan, Ernest Vončina, Alojz Turk, Rudolf Simončič in Frano Kotnik.

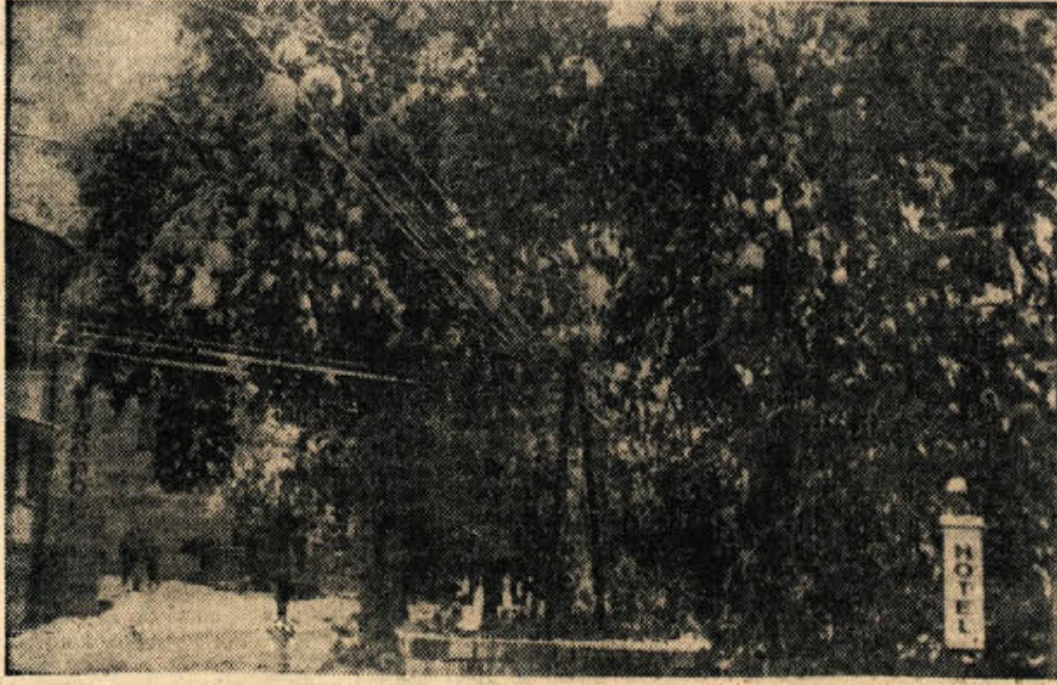
8. maja pa so oddali kri še naslednji tovariši:

Albin Plevnik, Otar Šostarič, Frano Hrovat, Peter Gluhar, Jože Tavčar, Tone Mavsar, Tone Remec, Ivan Rešetič, Vlado Mali, Jože Primožič, Alojz Kenda, Zalka Kobe, Tončka Brulc, Anica Kovačič, Jože Hartman, Drago Koštalj, mladenička Florijan Lindič in Frano Vrečić ter gospodinja Katarina Vukšinič z Božakovega.

Metlika za Dan mladosti

Na Dan mladosti se živahno pripravljata tudi metliška mladina, zlasti gimnazijska. Tako bo 17. maja zvečer v Domu Partizana priredila za odrasle pevski in folklorni nastop, 24. maja bo imela pomladni izlet v naravo, zvečer pa se bo gimnazijska igraška družina predstavila domačinom z Bevkovo igrico »Tonček«.

Na sam Dan mladosti, 25. maja bo ob 9. uri dopoldne v Domu Partizana svačan sprejem cicibanov 4. razreda osnovne šole med pionirje, nakar bodo gimnazijski nastopili s pevskimi, telovadnimi in folklornimi točkami. —ar

Tako se je zbudilo Novo mesto v ponedeljekov jutro — 6. maja — v mrazu, naletavajočem snegu in sunkih vetra, kot sredi najhuje zime. Moker, težak sneg je trgjal žice, lomil veje in vseprek uničeval...

NAMESTO UVODA

V noči s petega na šesti maj, sredi razkošne pomladi, bujnega cvetja, sredi pričakovanja dobre letine, predvsem vinske letine, ki pomeni glavni narodni dohodek Kostanjevce, Podbočja in okolice, sredi tihih upov in velikih načrtov posameznih kmetij, ki raztresene čepce na pobočjih Trdinovih Gorjancem in metljakih v pomladanskem soncu, je zajel pokrajino vihar s gromom in ledenim snegom. Drevesa so se lomila in padala pod težo nenavadnega bremena, sadovnjake je zajela bela smrt, ki je kmetu morda strašnejša od resnične smrti. Mladice po vinogradih, ki so že v zgodnjem aprilu kazale nastavke bogate trgatve, so padale tja, kamor so v zgodnjem pomladanskem delu padale kaplje znoja z zgarane in razoranega kmetovega čela.

»Lani ni bilo pozebe, zdaj se nam morda nasmehe sreča, kajti pozebe prejšnjih let bodo skoraj zabrisane, zabrisala jih je naša skrb, naša nega, ljubezen in kletve...« Tako so premišljevali, računali in snovali, zakaj dobra trgatve v resnici pomeni nagrado kmetovemu delu in skrbi in ljubezni.

Bilo je v noči s petega na šesti maj...

PREKLETSTVO PRIHAJA...

Ponedeljek, šestega maja, je bil začuda žalosten. Kmetje so s povešenimi glavami hodili po vrtovih, Opatova gora je bila zavita v snežno odelo, povsod je bilo snega, da so se moralni bosopeti šolarji snovega obuti, če so hoteli v šolo. Prekrasni nasadi topolov so bili brez vej in vrhov, prišlo je tako opustošenje kot takrat, ko so Italijani podirali Kostanjeviške mestne nasade, da so lahko še

Pošastne noči pod Gorjanci

z večjim strahom gledali v gorjanske hoste, odkoder so lajale vanje partizanske cevi.

Toda sreča na vasi se je oglasila in vzdihnila:

»Samo da bi se hujsgega ne bilo, da bi ne bilo mraza in pozebe, potem bo vse šlo.«

Človeku je bilo tesno pri srcu, ko je gledal, gledal in molčal, ker v svoji tesnobi ni mogel izbrati besed, s katerimi bi povedal tisto, kar je čutil. Ubogi, skromni ljudje, kositi bodo morali rž in ječmen, v vinogradih imajo pol pridekla na tleh, sadovnjaki so polomljeni, vendar se jim izvije iz prsi en sam vzdih, vzdih sreče na vasi — »samo da bi hujsgega ne bilo, da bi ne bilo še pozebe...«

Toda preklestvo prihaja in preklestvo ne priznava. Ponedeljkov večer je bil vlažen, skoraj deževalo je. Kasneje je začel naletavati sneg.

»Nooj ga ne bo, ne bo mraza, toda ta lahko še pride.«

In je prišel, prišel naslednjega večera.

me kmetom pridelek za nekaj let naprej. Kaj storiti? Prva početnost je bila mimo, kmečke glave so začele misliti.

»Vetj govori o bombah,« se oglaš nekdo izmed njih, »bombah, ki uničujejo ljudi in naruro! Pravilo, da se znane H, B, E in v nem katere še, vem samo, da doslej še ni znane K bombe, to je bombe, ki bi bila posevčena kmeta, njegovemu bju z življenjem in naruro.«

»Na tak način ne bomo nikamor prišli! ga nekdo prekine. »Zdaj se je treba pomeniti kaj naj ukrenemo, da ohranimo tisto, kar nam je ostalo.«

»Kaj naj storimo?« je začel nekdo kratek molk, ki je nastal po tem vprašanju.

»Hja, edini način je dimljenje!«

In so sprejeli. Začeli so veliko akcijo za kurjenje okoli vinogradov, sadovnjakov in nasadov. Sklenili so, da je treba med ljudi in jim poljastiti, kako to delo poteka ter jih prepričati, da je koristno. Pa so šli, bili po vaseh in zasledili in šolah.

»Zvečer bo tulla sirena, kakor hitro bo kazalo na nevarnost pozebe! Zakurite ognje, čim več dima mora biti v zraku!«

SIRENE TULLJO

Potem je prišla noč, tista noč, ki so se je vsi bali in jo vsi pričakovali. Bila je jasna, polna zvezd, le slavčev se ni sililo iz opustošenih in zavezenih grmov ob Studenih, Obrhu in Krki. Prezgodaj so peli v prezgodnje pomlad, morda je tudi njim zastala pesem ob pričakovanju, ki je stiskalo kmečke srca. Sedel sem v pisarni, zunaj je bila pozna noč.

»Čisto malo bom še, samo še dve pismi napišem, dnevi so prepolni drugega posla in ne utegnem! Potem pojdem spat.«

Nisem bil dolgo, ko se nenadoma oglašategli zvok sirene. Šel sem pogledat na uro, bilo je pol dveh. Sirene so zavijale, da je njih rezki svok paral nočno tišino. Tako je bilo takrat, ko sem bil še otrok in so letala krožila nad mestni, tako je bilo v zadnji vojni. Nekje v pozdavnosti se je prebudil občutek, ki sem ga imel v tistih letih. Čutil sem se neznanako majhnega, nemočnega in osamljenega. Čudno, po tistih letih me je znova obšlo, obšlo in pretreslo. Pogledal sem skozi okno. Kofarja je prižigala prve kresove, ki so pridušeno goreli in valili svoj dim pod nebo. Mesec je zlezal že čisto nad Pleterje.

Praznik mladosti NIVEČ DALEČ

»Dan mladosti je vedno bliže, zato ne bo odveč seznaniti javnost, kako se mladina pripravila na prvo praznovanje svojega praznika. Pripravljali odbori so se sestali že v vseh občinah in nekje skupno z drugimi organizacijami, nekje pa tudi sami sestavili okvirne programe, s katerimi nameravajo za ta dan razveseliti mladino. Zelo zadovoljiva ugotovitev po praznovanju bi bila, da so ti programi mladini res dali vse tisto, kar si sama želi. To bo osnovno merilo občutka, da je mladina svoj praznik preživela tako, da se ga bo rada spominjala vse leto in ga v prihodnjem nastropno pričakovala.

Praznično razpoloženje se pri nas najbolj poudari z zelenjem, zato imajo marsikateri aktivni nameni za ta dan okrasiti vasi in izobesiti zastave. Tudi mladini iz Drašičev želimo, da bi v vasi dobili zastavo, ker so sedaj edino mladinci te prijazne vasi začutili, da ni prav, če v vasi do sedaj ni bilo niti ene zastave.

Programi, ki so jih sprejeli občinski komiteji LMS, se nedvomno približujejo dosedanjim izkušnjam in nudijo mladini najboljše, kar si v danih pogojih lahko in zna privoščiti, mogoče letos skromnejše kot bi vsi želeli. Skoro vsi občinski pripravljali odbori so se odločili za izlete. Mladina občine Mirna se bo 26. maja zbrala na Dobenu, kamor mislijo priti tudi mladinci iz občine Mokronog, v kolikor se ne bodo odločili za izlet v Kumrovec. Mladina črnomaljske občine bo obiskala privlačno Mirno goro, Metličani pa se nameravajo poveseeliti in zarajati v bližnjem Vinomeru. Subokrajnska mladina se bo to pot sestala na Dvoru, Novomeščani pa se bodo poveselili kar doma z veliko mladinsko zabavo. Viničani bodo imeli telovadni nastop, mladina s Trebelnega pa lepo akademijo.

Kaj pa ostala društva po občinah? V Novem mestu so svoj program napravili samo novomeški letaleci, padalci in modelarji. Tovarji iz komiteja dviga roke in se zaklinja, da so društva obljubila, toda nič pripravila, vsaj on tega ne ve. Ali bo tudi po občinah tako? Društva, ki vključujejo v svoje vrste mladino, bi za ta dan že morala čutili do nje obveznosti, ki so tako rekoč »izven plana« — zato pa bi se ta mladina svojih društev ob primernih proslavi prav gotovo močneje oklenila! Tudi ni prav, če nekateri občinski komiteji sicer z zanimanjem poslušajo, kaj mladina pripravila, se pa nameravajo ohladiti, če je treba še malo v žep in poskati kak dinar. Občina je skupnost, ki ima svojo mladino in mladini velja vsaj enkrat na leto tudi dobra želja in volja. V Črnomlju in Mokronogu sta občinska odbora pokazala razumevanje in bosta mladini organizirala veselici, prvi 2. junija v Kanizarici, drugi 25. maja v Mokronogu. Zgled, ki je vreden posnemanja.

Vsi so se tudi odločili, da bodo na predvečer praznika zagoreli kresovi v bližini vasi in mest; večeri ob tabornem ognju bodo s sproščeno mladinsko pesmijo in šalo pripravili pravo razpoloženje za lep praznik — Dan mladosti.

Problemi so tudi znak priprav. Nedvomno je priprav za praznovanje več, kot jih je tujak naštetih. O nekaterih občinah še nismo zvedeli ničesar, zato tudi ne moremo pisati o njih, čeprav bi zelo radi. Tudi našete priprave so nepopolne, zato ni bilo najbolje, če urednika našega lista razveselite s svojimi dopisi. Velja? J. H.

600 nas gre v Bihač

Živahne priprave za Zlet bratstva in enotnosti v Bihaču, ki bo 25. in 26. maja — Manifestacija bosenske, hrvaške, dalmatinske in slovenske mladine — Plodno sodelovanje Partizana, LMS, tabornikov, Ljudske tehnike, JLA, Avtomoto društva in prosvetnih društev

Na zadnji večer razširjenega odbora TVD PARTIZAN v Novem mestu, posvečenih pripravam za Zlet bratstva in enotnosti v Bihaču, na katerem bo mladina novomeškega okraja zastopala mladi rod Slovenije za letošnji dan mladosti, je bilo v petek zvečer kot vedno zelo živahno. Pod vodstvom predsednika okrajnega odbora Partizana tov. Borisa Čizmeka — Bora je bil opravljen pregled doslej storjenega dela za zlet.

S sodelovanjem Socialistične zveze, Ljudske mladine, Ljudske tehnike, Rodu gorjanskih tabornikov, JLA in prosvetnih društev bo PARTIZAN našega okraja vodil na zletu 600 mladih ljudi, ki se bodo v Bihaču seznanili z mladino Bosenske krajine, Hrvaške, Dalmacije, Zagreba, Karlovcva, Bihača in drugih krajev. Nad 4000 ljudi

vodstvom načelnika Partizana tov. Milena Smerduja in njegovih sodelavcev so doslej posamezne komisije (za transport, za tehnično pripravo, za propagando itd.) že izvršile glavne naloge. Mladina bo potovala v Bihač s kamioni, ki so jih z razumevanjem pripravljena posoditi naša podjetja. Taborniki bodo šli v Bihač že 24. maja in bodo postavili tabor z več kot 100 šotori, kjer bodo udeleženci zleta iz našega okraja prebivali. Na zlet bo šlo tudi približno 25 motoristov, člani Ljudske tehnike, godba novomeške garnizije JLA. Manjkalo seveda ne bo sanitete, preskrbe, narodnih noš itd., medtem ko v Partizanovih društvih mladina pridno pripravila zletne vaje. V Bihaču bo med ostalim balkansta študenta ekipni tek na 2000 m, tekme v odbojki, nastopi kulturno-umetniških skupin, telovadna akademija v našem taborniku, velika poveljka in javni nastop vseh udeležencev zleta. Sodelovanje bodo tudi enote naše vojske.

Treba je reči, da so za uredništev tako odgovorne in velike naloge pokazala naša podjetja doslej veliko razumevanja, prav tako tudi šolska vodstva in ustanove, iz katerih posamezni tovariši tako požrtovovalno delajo v obsežnih pripravah. Okrajno vodstvo Partizana pričakuje tako razumevanje, pomoč in sodelovanje tudi v tem in prihodnjem tednu, da bo slavje v Bihaču zares dostojna počastitev dneva mladosti in praznik našega mladega rodu.

Obširneje bomo o programu v Bihaču poročali prihodnjak.

Praznik mladosti v Črnomlju

Priprave za počastitev praznika mladosti na območju občine Črnomelj vodi poseben odbor, ki je pripravil spored za Črnomelj, kakor tudi za ostala večja središča kot so Dragatuš, Vinica in Adlešiči.

V Črnomlju bo praznovanje v glavnem omejeno na čas od 19. do

5 mladinskih brigad bo delalo na cesti Novo mesto-Mačkovec

22. junija se bo začelo delo prvih treh mladinskih brigad na modernizaciji ceste Novo mesto-Smačnik. Mladinci bodo zaposleni pri delih med Mačkovcem in Novim mestom, 20. julija pa jih bodo zamenjali 3 nove brigade. Kakor smo zvedeli, bodo delale v našem okraju letos 4 brigade iz Ljubljane in ena iz Hrvaške, medtem ko bo 200 naših brigadirjev in brigadirjk odšlo od 22. 6. do 20. 7. na delo mladinskih brigad v Ljubljano. Odsek ceste, kjer bo v 5 brigadah delalo približno 600 mladincev in mladink, je dolg 3,5 kilometra.

LADO SMREKAR

RAZPIS

za tečaj Politične šole pri CK ZKS (od 2. septembra 1957 do 30. januarja 1958)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki se delajo v organih delavkega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijava z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stazih in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih, pošljite do 25. 6. 1957 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Farmova štev. 39 in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

Šola ima tudi svoj internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane.

O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole, oziroma na občinskem komiteju svojega območja.

Ing. P. B.

PRVO VESELJE IN PRVI DVOMI

Zjutraj naslednjega dne so prihajale prve vesti. Vinogradniki so že po prvem soncu videli koliko so uspeli. Siana je marsikdo vse pobrala, čeprav so dimili in bedeli.

»Kaj pa pomaga ta dim, meni je vse pobralo, ne bo ga cvička ob novin!«

Drugi spet so bili veseli, zakaj v njihovih vinogradih ni bilo take katastrofe. Ti so menili, da jim je dimljenje pomagalo. Ob popolnejšem pregledu se je pokazalo, da je pozeba zajela pas v dolini, kjer je pobrala krompir in koruzo, kakor tudi slive in beknje. Slednje že rjave, medtem ko se na jablanah še ni odločilo. Potem sledi drugi pas, ki leži srednje visoko. Tu pozeba ni tako prizadela, medtem ko v višjih legah ni prizanesla in pobrala vse tako kot v dolini.

Toda boj teče dalje, zadržaje si še naprej prizadevajo, da bi ljudje povsod kurili in tako prihranili vsaj tisto, kar je še ostalo. Večer za večerom so prižigali ognji, ognji tih skrbi za vsakdanji kruh.

Zivljenje bo najbrž težko in potrebna bo pomoč. Kraji so že tako ravnali in pasivni, industrije ni, ki bi prinašala zaslužek. Davidk bodo težko vprašanje, ki ga bomo lahko rešili le s skupnimi napori.

ZNANJE — NAJLEPŠA DOTA ZA VSAKO DEKLE

Kam po končani šoli?

Letos nas je pomlad zgodaj obiskala; zelo smo ji hvaležni. Delo se je pričelo. Tudi to nas veseli, saj je v delu vse: tolažba, razvedrilje, pozaba, življenje in bodočnost!

Kmetijsko - gospodarske šole so končale s teoretičnim poukom. Učenci in učence, ki so vso zimo pridno hodili v šolo k predavanjem, se sedaj zbirajo ob nedeljah na šolskem vr-

tu ali bližnem državnem posestvu k praktičnim vajam. Sadili so, očalili, obrezovali, gnojili, sedaj pa že opazujejo rast, zatirajo škodljivce in pod vodstvom predavatelja - strokovnjaka oskrbujejo mlade rastline. Tudi dekletom bodo praktične vaje koristile, saj veliko del na kmetiji vodi in opravlja kmetijska gospodinja.

V kmetijsko - gospodarskih šolah pa nima mesta le kmetijstvo. Temu je seveda odmerjen največji del, kar je čisto prav. Vsi bomo veselili, če bodo naši fantje - bodoči posestniki - dobri napredni gospodarji. S strokovnim znanjem in pridnostjo si bodo zboljšali zemljo, gnoj, živino in končno prideleke. Tu je rešitev, takrat bo kmet in delavec laže in bolje živele.

Gospodinjstvo, ki se ga dekleta prav rade uče, je tudi zelo pomembno. Še fante zanima, kakšna morajo biti kulturna in zdrava stanovanja,

kako je treba urediti okolje hiše, da bodo naše vasi čim lepše in higienično urejene. Še veliko je takega v učnem programu, tudi o zdravi prehrani in koristni uporabi raznih pridelkov v domači kuhinji je prav, da bodoči gospodar nekač ve. Potem gotovo ne bo prepira v hiši, če bo žena predlagala, da je treba posejati za zimo dovolj radiča in motovilca, gojiti tudi por, kolerabico in ohrovt ali obdržati za dom na člena družine pol do liter mleka dnevno in podobno. Razumel bo, da daje primerna hrana človeku moč, da premaguje vsakodnevne napore, ohranja zdravje krepil voljo in razum, vzdržuje pa tudi dobro razpoloženje in mladostno čilost.

Tudi pouk iz gospodinjstva je bolj nadgradnja s praktičnimi vajami: konzerviranje jajc, shranjevanje zimске obleke pred molji, uporaba zraba in češenj v kuhinji in še in še...

Ta dela bomo nastavili skupno na domu ene ali druge učence, da se bodo tudi starši na lastne oči prepričali, da so njihovi otroci uče samo koristnih stvari in da bodo v bodoče tudi oni skrbeli, da bo obisk v šolah še večji.

Splošno izobraževalni predmeti v KGS so častno zastopani, saj si je težko predstavljati kmetijsko ali gospodinjstvo, ki ne bi skrbno prebrala knjige, ki so naše najboljši učiteljice in zveste spremljevalke vse življenje. Knjige je ponos in okras vsakega doma. Tudi skrbi, kdo bo napisal prošnjo, poslala prošnjo o školi, ne bo več, ker se bo mladina v KGS dobro spoznala s takimi stvarmi. Da mora danes vsakdo računati in še marsikaj vedeti, če hoče živeti vemo vsi. Gotovo še drži, da je znanje najboljša dota za dekle. Da bomo na zares enakopravni, je mora imeti tudi fant!

M. Č.

S sestanka za starše v Žužemberku

V nedeljo 5. maja je bil na pobudo Vzgojne posvetovalnice iz Novega mesta tudi v Žužemberku sestanek za starše tistih otrok, ki bodo letos končali obvezno šolanje. Sestanka se je udeležilo okoli 70 ljudi (zanimivo, da so prišli bolj oddaljeni starši skoraj vsi). Sestanek je vodil tovariš Martin Fuis iz Novega mesta. Tovariši, ki dela tudi v vzgojni posvetovalnici v Novem mestu, je starše na zelo poljuden in prijeten način poučil, kam se lahko po končani obvezni šoli usmerijo otroci. Nazorno je prikazoval tudi, od česa vse je odvisna izbira poklica in kako važna za otroka in družbo je izbira pravega poklica. Besede je podprl z zgledi iz prakse. Staršem je pojasnil, da ni najbolj važno to, v kateri poklic gre otrok, temveč to, kako svoj poklic opravlja. Tako ni boljših in manjvrednih poklicev, kot to še prepogosto menijo starši in

mladina. Seznanili je starše tudi s trenutno najbolj iskanimi in potrebnimi poklici v okraju in njih opozoril, kakšna je vloga in naloga staršev pri izbiri otrokovega poklica. Opozoril jih je tudi na Okrajno vzgojno posvetovalnico in več staršev se je odločilo, da se bodo ob

Prizorček z okrajnega šahovskega festivala v Dol. Toplicah (Foto: Niko Pavlič)

prvi priložnosti z otroci ogledali v Novem mestu. Tovariš predavatelj se je pogovarjal tudi s posameznimi starši. Starši so mu bili za vse res zelo hvaležni. Podoben pomenek s starši je tovariš Fuis imel tudi na Ajdovcu. V Žužemberku bo letos kon-

žalo obvezno šolo okoli 90 otrok. Nič kaj prijetno ni delstvo, da so nekateri od teh šole v tretjem ali četrtem razredu osnovne šole. V prvem in drugem razredu gimnazije pa bo dopolnilno obvezno osemletno šolanje okoli 40 otrok. Zato bodo težko dobili učna mesta, saj v Žužemberku samem in v bli-

»Glejte, ta ne vozi pravilno«

Veliko ljudi se ustavlja pred izložbo novomeške lekarne. Tam je prometen odsek Tajništva za notranje zadeve razstavil za vsakega poučne stvari: vrsto fotografij, grafikone, prometne znake, zapise in druge gradivo, zbrano pri vsakodnevni službi na naših cestah ter navodila za pravilno uporabo prometnih poti. Zlasti so poučne številne fotografije o nesrečah, ki so nastale zaradi nespoštovanja prometnih predpisov.

Razstava je eden izmed načinov za vzgajanje ljudi v prometni disciplini. Drugi, izredno koristen način, ki so ga uvedli pred nekaj tedni v našem okraju, so predavanja o prometnih nesrečah in o vsem, kar je v zvezi z varnim prometom na cestah. Prirejajo jih uslužbenci prometnega odseka na osnovnih šolah. S prikazovanjem filmov in s preprosto, a živo razlago poučujeta prometna miličnika otroke, kako je treba voziti, kje

in kdaj sme človek čez prometno cesto, kaj se zgodi takemu, ki ne spoštuje prometnih predpisov in pod. Hkrati otroke tudi sprajšuje. Otroci kažejo zelo veliko zanimanje za pouk o pro-

metu. V nedeljo so prišli pred šolo, je privozi mimo kolezar, ki je samo z eno roko upravljal kolo. Otroci so to takoj zapazili in pokazali nanj: »Glejte, ta ne vozi pravilno!« Mladina je do-

Okoli motorja obeh miličnikov je bilo po predavanju pred šolo na Malem Slatniku seveda takoj vse živo

metnih predpisov. Prejšanji petek sta imela miličnika tako predavanje na osnovnih šolah v Brusnicah, Gabju in Malem Slatniku. Ravno ko so otroci

vzeta za pouk in uslužbenci Tajništva za notranje zadeve so prevzeli hvaležno nalogo, da jo bodo seznanili s koristimi in varnostni vedno večjega prometa.

Pojasnilo k članku »Premalo prostora«

V eni zadnjih števil Dolenjskega lista je bil objavljen članek z naslovom »Premalo prostora«. Pisec članka je bil o pereh vprašanih novomeškega vrtca napacno poučen, saj pravi med dru-

žnji okolici razen čevljarjev skoro ni obrtnikov. Nekoliko bolje je na Dvoru, vendar bo večina otrok morala oditi od doma. Na kmetijah jih bo ostalo le malo. Od tistih, ki so se že odločili za poklic, jih ima prav majhen odstotek že zagotovljeno mesto in stanovanje.

Iz viniške okolice

Kraški svet na področju Slnjege vrha daje bore malo donosov. To pa še ne pomeni, da ta kraški svet ni močje bolje ukoristiti. Izkušnje kažejo, da tu dobro uspevajo orehi, katerih korenine razganjajo skale in si med njimi polžejo potrebne snovi za rast. Orehovi nasedi so lahko donosni, to temkajšnji kmetje prav dobro vedo, saj imajo že lepe izkušnje. Sedaj so pričeli smotno uvajati strunje orehove nasede. Te dni so zasadili okrog 400 sadik.

gimi... v novomeškem vrtcu se otroci stiskajo in duše v prenapoljenih prostorih, medtem pa je vrtec v Smihelu skoraj prazen. To pa ne drži. Smihelski vrtci imajo za otrok od 3 do 7 let, ki so združeni v eno skupino. (Mestni vrtci imajo 70 otrok in so razdeljeni v tri skupine.) Ker bi bila vzgoja še večjega števila otrok različne starosti v eni skupini nemogoča, vrtce odklanja prošnje staršev, ki vsak dan prihajajo.

Rešilna postaja potrebuje boljše avtomobile

Neseto nučnih pozivov prejema novomeška Rešilna postaja. Ponesrečil se je nekdo pa ga je treba hitro prepeljati v bolnišnico. Marsikatero nosečnico prahiti čas doma ali kje drugje. Hitro, hitro kličite rešilni avtomobil, da zdravniška pomoč ne bo prepozna! Veliko bolnikov po končanem zdravljenju ni toliko pri moči, da bi se lahko vrnil domov z vozom ali vlakom. Tudi take je treba prepeljati z rešilnim avtomobilom. Zella in potreb za prevozno uslugo Rešilne postaje je veliko, več kot jih mora ta s svojimi avtomobili izpolniti. Res je, včasih kdo kliče rešilni avto, čeprav ni tako nujno ali sploh je nepotrebno. Vendar je takih primerov čedalje manj, ker mora vsak tak prevoz plačati naročnik sam.

Da, Rešilna postaja Novo mesto ima premalo avtomobilov, pa še tisti, ki jih ima, so slabi, prelahki za naše ceste. Avtomobil znamke »Volkswagen« je bil vse leto v popravilu, druga dva pa sta stala zaradi popravil vsak po dva meseca. To sta avtomobila DKW. To so lahki avtomobili, ki ne vzdrže dolgo časa. Tudi novi avtomobil, ki ga je dobila Rešilna postaja letos, je znamke DKW. Čeprav ima močnejši motor, ne bo mogel vzdržati stalnih voženj po naših raz-

Lakotni dušni pastir in eksplozirana lipa

gotovo najstarejši drevesi v Poljanski dolini. Med njima je rastle mlada zdrava lipa, ki je že imela nad 60 cm premera. Ta edina zdrava in lepo rastoča lipa je postala žrtev župnikov požretnosti. Za 125 din na stoletje jo je prodal Hrvtu, ki je kupoval lipov les za tovarno vžigalic na Vrbovskem. Bilo je to pozimj 1936. Za kupčijo ni nihče vedel, niti cerkveni ključar ne. Ljudje so zvedeli šele, ko je Hrvt lipo podžagal in razrezal na kose. Takrat pa je zavrelo. Vsi brez izjeme, tudi najbolj pobožni, so bili ogorčeni. Hodili so od hiše do hiše, kritizirali ter govorili, da je treba preprečiti odvoz hlodov. Če ne drugače, morajo hloda razsekati na kose, samo da se ne bo še z lipo koristil nepošten požar. Toda kdo naj to stori? Prvič je kaznivo, drugič so vmes verski oziri. Ne, ne bo se mastil za našo skupno lastnino so dejali faranji! Ljudska nevolja je rodila demonstrante, ki se niso balj kazni, najmanj božje.

Državni dolg Kanade

Povprečno 670 dolarjev na prebivalca ali skupno 10 milijard 997 milijonov dolarjev znaša državni dolg Kanade. Od tega dolga je plačala lani država 522.200.000 dolarjev obrestil, v zadnjih desetih letih pa skupno 5.101.387.000 dolarjev.

Državni dolg Kanade

Državni dolg Kanade je bil objavljen članek z naslovom »Premalo prostora«. Pisec članka je bil o pereh vprašanih novomeškega vrtca napacno poučen, saj pravi med dru-

Več tekstila

Letos bodo naša tekstilna tovarna naredila 10% tekstila več kakor lani. Na letni skupščini Združenja tekstilne industrije so poudarili, da je ta panoga industrije navzile zastarele strojno parku v celoti izpolnila lanski plan. Da se reši težava s srednjimi kadri, bo ustanovljena srednja tekstilna šola, v načrtu je pa tudi tekstilna fakulteta.

Odkodnina mornarjem in povratnikom

Z odlikom zveznega izvršnega sveta bodo dobili izplačano odkodnina vsi mornarji in povratniki iz inozemstva, ki so prinesli v našo državo prosta valute ali devize od osvoboditve do 21. julija 1948, pa ob zametanju niso dobili bonov za nakup industrijskega blaga po nižjih enotnih cenah, kot je bilo to določeno z uredbi, objavljenimi v Uradnem listu FLRJ št. 62-48. Vsi, ki so v tem času zametali proste devize ali valute, so bili naspričo takim, ki so te zametali po 21. juliju 1948 (po zidu-

NA VRHU SVETI NOVA LUČ

»Vesela novica naj gre po širnem svetu. V našo vas Vrh pri Ljubnu smo dobili takozeto elektriko. V enem mesecu pridnega dela naših dobrih delavcev in postrvovalnih vačanov nam je v hišah zagorela elektrika...«

samo da bi bilo vse prej gotovo. Elektrifikacijski odbor, Socialistična zveza, ki je okoli teh del zbrala vse vaščane, delavci Elektro Novo mesto in Elektro-tehničnega podjetja, skratka vsi so se potrudili, da ima zdaj tudi Vrh električno luč.

»Tako pišejo vaščani z Vrha. Ce se znamo za hipce živeti v njihovo srečo. Čeprav nam elektrika že leta in leta razsvetljuje in pomaga goniti stroje, potem jih bomo razumeli, kot razumemo njihovo iskreno zahvalo, naši ljudski oblasti, ki jim je k temu napredku pomagala.«

Tako pismo nam je predzadnji teden prinesla tovaršnica Marija Stanjša z Vrha in povedala, da bi se radi vsi prebivalci z Vrha — 17 hiš je tam pri Ljubnu — toplo zahvalili predstavnikom okrajne občine Novo mesto, posebno še tistim tovarišem, ki so najbolj pomagali, da je tudi Vrh dobil elektriko. 19. marca so se prvi sestali, kmalu nato pa so že začeli kopati jame in postavljati drogeve. Čeprav je deževalo, so ljudje delali tudi mokri in metali vodo iz izkopanih jam,

... Napočil je srečni dan, ko je prvič zagorela nova luč in zapel radio. Vsi so strmeli in uživali srečne trenutke, ko so prišli k nam glasovi iz daljnih krajev in smo čutili prelepo slovensko pesem v radiu. Otroci so strmeli in poslušali srečno pesel. Tako lepših in lepših dni še ni bilo v naši vasi. Zdalj šele vemo, kako smo srečni v svobodni domovini, da imamo res voditelje, ki skrbijo za kulturo, in srečo naroda. Vsa mladina in mi z njo vred se bomo teh dni, ko smo napeljali v vas

elektriko, vedno spominjali... Tako pišejo vaščani z Vrha. Ce se znamo za hipce živeti v njihovo srečo. Čeprav nam elektrika že leta in leta razsvetljuje in pomaga goniti stroje, potem jih bomo razumeli, kot razumemo njihovo iskreno zahvalo, naši ljudski oblasti, ki jim je k temu napredku pomagala.«

Vrt pred kmetijsko šolo na Grmu v četrtak, 9. maja dopoldno — še ves v snegu in zmrzali.

Si nu, fantu ali nečaku, ki je v vrstah JLA, pomeni Dolenjski list najlepši pozdrav vsakega tedna — Naročite mu ga še danes! Oglašujte v domačem listu, ki ga prebere vsak teden nad 45.000 ljudi!

Več tekstila

Letos bodo naša tekstilna tovarna naredila 10% tekstila več kakor lani. Na letni skupščini Združenja tekstilne industrije so poudarili, da je ta panoga industrije navzile zastarele strojno parku v celoti izpolnila lanski plan. Da se reši težava s srednjimi kadri, bo ustanovljena srednja tekstilna šola, v načrtu je pa tudi tekstilna fakulteta.

Odkodnina mornarjem in povratnikom

Z odlikom zveznega izvršnega sveta bodo dobili izplačano odkodnina vsi mornarji in povratniki iz inozemstva, ki so prinesli v našo državo prosta valute ali devize od osvoboditve do 21. julija 1948, pa ob zametanju niso dobili bonov za nakup industrijskega blaga po nižjih enotnih cenah, kot je bilo to določeno z uredbi, objavljenimi v Uradnem listu FLRJ št. 62-48. Vsi, ki so v tem času zametali proste devize ali valute, so bili naspričo takim, ki so te zametali po 21. juliju 1948 (po zidu-

Državni dolg Kanade

Povprečno 670 dolarjev na prebivalca ali skupno 10 milijard 997 milijonov dolarjev znaša državni dolg Kanade. Od tega dolga je plačala lani država 522.200.000 dolarjev obrestil, v zadnjih desetih letih pa skupno 5.101.387.000 dolarjev.

Več tekstila

Letos bodo naša tekstilna tovarna naredila 10% tekstila več kakor lani. Na letni skupščini Združenja tekstilne industrije so poudarili, da je ta panoga industrije navzile zastarele strojno parku v celoti izpolnila lanski plan. Da se reši težava s srednjimi kadri, bo ustanovljena srednja tekstilna šola, v načrtu je pa tudi tekstilna fakulteta.

Odkodnina mornarjem in povratnikom

Z odlikom zveznega izvršnega sveta bodo dobili izplačano odkodnina vsi mornarji in povratniki iz inozemstva, ki so prinesli v našo državo prosta valute ali devize od osvoboditve do 21. julija 1948, pa ob zametanju niso dobili bonov za nakup industrijskega blaga po nižjih enotnih cenah, kot je bilo to določeno z uredbi, objavljenimi v Uradnem listu FLRJ št. 62-48. Vsi, ki so v tem času zametali proste devize ali valute, so bili naspričo takim, ki so te zametali po 21. juliju 1948 (po zidu-

Lakotni dušni pastir in eksplozirana lipa

gotovo najstarejši drevesi v Poljanski dolini. Med njima je rastle mlada zdrava lipa, ki je že imela nad 60 cm premera. Ta edina zdrava in lepo rastoča lipa je postala žrtev župnikov požretnosti. Za 125 din na stoletje jo je prodal Hrvtu, ki je kupoval lipov les za tovarno vžigalic na Vrbovskem. Bilo je to pozimj 1936. Za kupčijo ni nihče vedel, niti cerkveni ključar ne. Ljudje so zvedeli šele, ko je Hrvt lipo podžagal in razrezal na kose. Takrat pa je zavrelo. Vsi brez izjeme, tudi najbolj pobožni, so bili ogorčeni. Hodili so od hiše do hiše, kritizirali ter govorili, da je treba preprečiti odvoz hlodov. Če ne drugače, morajo hloda razsekati na kose, samo da se ne bo še z lipo koristil nepošten požar. Toda kdo naj to stori? Prvič je kaznivo, drugič so vmes verski oziri. Ne, ne bo se mastil za našo skupno lastnino so dejali faranji! Ljudska nevolja je rodila demonstrante, ki se niso balj kazni, najmanj božje.

Več tekstila

Letos bodo naša tekstilna tovarna naredila 10% tekstila več kakor lani. Na letni skupščini Združenja tekstilne industrije so poudarili, da je ta panoga industrije navzile zastarele strojno parku v celoti izpolnila lanski plan. Da se reši težava s srednjimi kadri, bo ustanovljena srednja tekstilna šola, v načrtu je pa tudi tekstilna fakulteta.

Odkodnina mornarjem in povratnikom

Z odlikom zveznega izvršnega sveta bodo dobili izplačano odkodnina vsi mornarji in povratniki iz inozemstva, ki so prinesli v našo državo prosta valute ali devize od osvoboditve do 21. julija 1948, pa ob zametanju niso dobili bonov za nakup industrijskega blaga po nižjih enotnih cenah, kot je bilo to določeno z uredbi, objavljenimi v Uradnem listu FLRJ št. 62-48. Vsi, ki so v tem času zametali proste devize ali valute, so bili naspričo takim, ki so te zametali po 21. juliju 1948 (po zidu-

Lakotni dušni pastir in eksplozirana lipa

gotovo najstarejši drevesi v Poljanski dolini. Med njima je rastle mlada zdrava lipa, ki je že imela nad 60 cm premera. Ta edina zdrava in lepo rastoča lipa je postala žrtev župnikov požretnosti. Za 125 din na stoletje jo je prodal Hrvtu, ki je kupoval lipov les za tovarno vžigalic na Vrbovskem. Bilo je to pozimj 1936. Za kupčijo ni nihče vedel, niti cerkveni ključar ne. Ljudje so zvedeli šele, ko je Hrvt lipo podžagal in razrezal na kose. Takrat pa je zavrelo. Vsi brez izjeme, tudi najbolj pobožni, so bili ogorčeni. Hodili so od hiše do hiše, kritizirali ter govorili, da je treba preprečiti odvoz hlodov. Če ne drugače, morajo hloda razsekati na kose, samo da se ne bo še z lipo koristil nepošten požar. Toda kdo naj to stori? Prvič je kaznivo, drugič so vmes verski oziri. Ne, ne bo se mastil za našo skupno lastnino so dejali faranji! Ljudska nevolja je rodila demonstrante, ki se niso balj kazni, najmanj božje.

Več tekstila

Letos bodo naša tekstilna tovarna naredila 10% tekstila več kakor lani. Na letni skupščini Združenja tekstilne industrije so poudarili, da je ta panoga industrije navzile zastarele strojno parku v celoti izpolnila lanski plan. Da se reši težava s srednjimi kadri, bo ustanovljena srednja tekstilna šola, v načrtu je pa tudi tekstilna fakulteta.

Odkodnina mornarjem in povratnikom

Z odlikom zveznega izvršnega sveta bodo dobili izplačano odkodnina vsi mornarji in povratniki iz inozemstva, ki so prinesli v našo državo prosta valute ali devize od osvoboditve do 21. julija 1948, pa ob zametanju niso dobili bonov za nakup industrijskega blaga po nižjih enotnih cenah, kot je bilo to določeno z uredbi, objavljenimi v Uradnem listu FLRJ št. 62-48. Vsi, ki so v tem času zametali proste devize ali valute, so bili naspričo takim, ki so te zametali po 21. juliju 1948 (po zidu-

Lakotni dušni pastir in eksplozirana lipa

gotovo najstarejši drevesi v Poljanski dolini. Med njima je rastle mlada zdrava lipa, ki je že imela nad 60 cm premera. Ta edina zdrava in lepo rastoča lipa je postala žrtev župnikov požretnosti. Za 125 din na stoletje jo je prodal Hrvtu, ki je kupoval lipov les za tovarno vžigalic na Vrbovskem. Bilo je to pozimj 1936. Za kupčijo ni nihče vedel, niti cerkveni ključar ne. Ljudje so zvedeli šele, ko je Hrvt lipo podžagal in razrezal na kose. Takrat pa je zavrelo. Vsi brez izjeme, tudi najbolj pobožni, so bili ogorčeni. Hodili so od hiše do hiše, kritizirali ter govorili, da je treba preprečiti odvoz hlodov. Če ne drugače, morajo hloda razsekati na kose, samo da se ne bo še z lipo koristil nepošten požar. Toda kdo naj to stori? Prvič je kaznivo, drugič so vmes verski oziri. Ne, ne bo se mastil za našo skupno lastnino so dejali faranji! Ljudska nevolja je rodila demonstrante, ki se niso balj kazni, najmanj božje.

Lipi velikanki še danes stojita v Zagodcau; leva meri v prsni višini moža 7 metrov in 83 centimetrov

Zužemberk v zadnjem tednu

Pred tednom Rdečega križa je bila v Zužemberku seja občinskega odbora RK. Na seji so obravnavali prošnje za pomoč v obliki in govorili tudi o malih asanacijah. Na Sela Semberku so prebivalci prispevali precej prostovoljnih delovnih ur za ureditev vodnjakov. Tudi prebivalci Križ pri Zužemberku so prosili za pomoč, vendar se doslej niso strinjali s predlogi komisije, ki si je za ogledala izvir in napravila načrt za asanacijo.

V Zužemberku bi bilo prav tako nujno potrebno začeti z asanacijskimi deli. V načrtu je vodovod in gradnja perišča. Čeprav skozi naselje teče Krka, ljudje dosti trpijo zaradi vode. V letošnji zimi je bila vodovodna naprava pokvarjena več mesecev, nato za krat-

ko dobo popravljena, zdaj pa spet ne deluje. Tudi perišče je že dolgo v načrtu. Pričakujejo komisijo, ki bo naredila načrt za celotno ureditev trga in lokalizirala tudi perišče. Prav tako na Dvoru.

V Tednu RK so predvajali zdravstveni film v Zužemberku in na Dvoru, povsod pa so

bili sestanki članov in zdravstvena predavanja. Nepríčkovan sneg in pozeha sta tudi v zužemberški občini napravila neprecenljivo škodo predvsem v mladih sadnih vrtovih in vinogradih.

V nedeljo zvečer ob 20. uri bo v Zužemberku vokalni koncert pevskega zbora »Svoboda« iz Bršljina pod vodstvom Ernesta Jazbeca.

Letalska postaja za prvo pomoč

Zvezni letalski center v Vrhu je organiziral prvo letalsko postajo za nujno pomoč. V primeru hude nesreče, elementarnih nezdol in podobno bodo odletela na pomoč posebna letala. Ta služba je namenjena za izredno nujne primere, ko so v nevarnosti človeška življenja in ko doseданje organizacije nujne pomoči ne morejo uspešno pomagati. Postaja bo za sedaj delovala le podnevi. Reševalne ekipe tvorijo piloti, jadranci in padalci, ki so se, razen svoje redne službe, prostovoljno prijavili za reševanje.

Udeleženci prvomajskega nogometnega turnirja v Novem mestu

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 15. maja — Zofija Cetrček, 16. maja — Janez Petek, 17. maja — Mojca Sobota, 18. maja — Dubravka Nedelja, 19. maja — Ivo Ponedeljek, 20. maja — Bernard Torkar, 21. maja — Dan letalstva JLA

PRODAM VELIKO OREHOVO PISALNO MIŽO (1.10 x 165 mm)

Vprašati: Novo mesto, Hladnikova 2, zgoraj.

OBVESTILA

Mirna — tovarna šivalnih strojev z Mirna tvornija v Novem mestu (v Sindikalnem domu posvetovalec za krojenje in šivanje, (Mirna - krojni tečaj.) Posvetovalnica je odprta: v ponedeljek od 13. do 20. ure, v torek od 8. do 13. ure, v petek od 14. do 17. ure, v soboto od 8. do 12. ure.

RAZPIS

Upravni odbor Šolskega misarstva Dvor pri Zužemberku razpisuje mesto finančnega knjigovodje. Pogoji: srednja strokovna izobrazba z najmanj pet let praksne in knjigovodstvene, plača po tarifnem pravniku ali dogovoru. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Zglašite se osebno ali pisмено na gornji naslov.

ČESTITKA

V ponedeljek, 13. maja je praznoval 60-letnico rojstva Janez Rozman, progovni čuvaj na železniškem postajališču v Sentovrencu v občini K. občinstvi mu čestitajo žena in otroci.

KINO

Krka — Novo mesto: od 17. do 30. maja nemški barvni film »Piroška«. Od 21. do 23. maja ameriški film »Maščevalec«. Dom JLA — Novo mesto: od 17. do 20. maja francoski film »Trudni heroji«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

KOSTANJEVICA — PODOBCEJE V času od 31. marca do 30. aprila sta bila rojena 1 deček in 1 deklica.

Poročili so se: Pisek Franc, gozdni delavec iz Dolje, in Žulič Ana, gozdna delavka z Dolje. Stopar Jožef, kleparski pomočnik iz Armeškega, in Frankovič Ana, gospodinjica pomočnica iz Dolje. Remus Franc, kmetovalec iz Ostrca, in Remus Ana, kmetovalka iz Mihovega, in Dobnovič Marija, kmetovalka iz Ostrca, in Remus Amalija, kmetovalka iz Jablanca. Topolovec Franc, tesarski delavec in Penca Ana, gospodinjica pomočnica iz Ržišca, Jordan mesar iz Sniheca, in Miličič Mojca, ženski pomočnik iz Ostrca, in Jenkovec Jožef, kmetovalka iz Orehovca, Sintič Janez, kmetovalec iz Črešnjave, in Luzar Marija, kmetovalka iz Gor. Vrhpolja, Udovič Jože, kmetovalec iz Mihovega, in Dobnovič Marija, kmetovalka iz Črešnjave.

Umrli so: Bršan Marija, gospodinja, 71 let, iz Orehovca. Skoda Franc, kmetovalec, 64 let, iz Gor. Prekopa. Selan Martin, otrok 2 let, iz Gor. Prekopa.

ČRNOBELJ

Aprila je bilo rojenih 8 deklic. Poročili so se: Gasparič Slavko, delavec z Rožic vrha, in Sterk Olga, delavka s Planine. Jundrič Jožef, ključavničar iz Črnomlja, in Metelko Ana, brivska pomočnica iz Čudnega sela. Umrli so: Brezar Cvjetka, otrok iz Kanjarice, Rom Alojzij, otrok, 10 let, z Dobilje gore, Culina Marjan, 13 let, z Dobilje gore.

NOVO MESTO

V času od 4. do 11. maja je bilo rojenih 20 dečkov in 20 deklic. Poročili so se: Hrastar Milan, mesar iz Sniheca, in Miličič Mojca, uslužbenka iz Novega mesta. Cinkole Alojzij, uslužbenec iz Novega mesta, in Hrastar Antonija, hišna kmetovalka iz Dol. Kro-novca. Jurečič Jožef, mehanik, in Hrastar Stefanija, uslužbenka, oba iz Novega mesta. Turk Anton, sin kmetarja z Igelnika, in Zevnik Frančiška, hišna kmetarja, iz Čekče vasi, in Nagelj Ljudmila, šivilja iz Vel. Bučne vasi.

PRODAM HRASTOVO SPALNICO

z žimnico. Vprašati popoldne: Snihec 28.

Motornih vozil čedalje več

Proizvodnja motornih vozil se je lani povečala za 30 odstotkov. Razen tega se je začela tudi proizvodnja traktorjev-gosenice in motociklov. Naše tovarne so lani dale na trg 680 potniških in 380 terenških vozil, 530 kamionetov, 380 avtobusov in 2020 kamionov, 1400 traktorjev in 3500 motociklov. Razen tega pa še 6300 motorjev za traktorje in vozila in 1500 prikolice. Letos bo proizvodnja motornih vozil še večja.

Ziljska mladina je igrala

Ziljska mladina je letos pokazala veliko poštrevnost za domači oder, čeprav jo je stalo veliko truda in večini tudi denarnih sredstev. Tudi težko pomladansko delo na polju je ni oviralo; hotela je doseči svoj cilj in doseglja ga je.

»Revček Andrejček«, Pri izvedbi je sodelovalo tudi nekaj članov SZDL in PGD. Za »Revčka Andrejčka« smo se odločili zato, da bi podkre-pili besede z dejanji o brezpravnih delavcih na vasi, ki beže v mesto za kruhom. V

takih, ki so prvič nastopili. Najbolj so gledalce razveselili norček Janez (Cadonič), Andrejček (Franc Pavlakovič), župan Hrastar in njegova hči Marička (Jože Cadonič), ter vaški prekanec Zlobec (Jože Cemas).

Tile so igrali »Revčka Andrejčka«

Iz Dragatuša nam pišejo

V sredo 24. aprila so šolski otroci jurjevali. V špreditvu učiteljev so šli na izlet v bližnjo okolico. Vračali so se z butarami iz brezovega zelenja in papirnatihi možmi »Zelenim Jurijem«. Ob zvokih kmečke harmonike so zaplesali kolo okrog Jurija, ki je bil ves v zelenju, in ga zažgali. Bil je res prijeten dan za šolsko mladino.

Sela — Hinje

Občinska pot iz Lazine do Sel pri Hinjah je dolga okoli 5 in pol kilometra, je pa v zelo slabem stanju in nujno potrebna izdatnejša popravila. Vsačani iz Sel popravljajo pot prav te dni s prostovoljnimi delom, toda malo verjetno je, da bi 14 posestnikov te vasi lahko s prostovoljnimi delom popravilo vse, kot je potrebno. Pot uporabljajo tudi druge vasi, zato bi bilo potrebno, da bi se kdó pobrigal za njeno ureditev. Predvsem je najbolj potrebna gramoza, čeprav je kamena v Suhli krajini več kot dovolj!

To in ono iz Stopič

Po dolgem premoru je dramska sekcija spet zadovoljila ljudi z veseljoigro »Svojevoljček«, ki so jo letos ponovili, medtem ko bo naslednja premiera igra »Bele vrtnice«.

Čeprav je bila predstava v soboto zvečer, so razvedrila željani ljudje napolnili dvorano in z velikim aplavzom nagradili igralce, ki so vloge lepo odigrali. Z isto igro so gostovali

V vsako hišo DOLENJSKI LISTI

Odlični rezultati šolskega prvenstva

Toliko odličnih rezultatov, kakor so bili postavljeni na zadnjem okrajnem šolskem atletskem prvenstvu, nisimo še videli v Novem mestu. Ugodno toplo vreme in nad sto tekmovalcev novomeških šol in Črnomlja je mnogo pripomoglo k uspehu. Črnomelj so zastopali učenci z gimnazije in obrtne šole. Novo mesto pa učenci z gimnazije, učiteljske, trgovske in valeske šole.

Tudi mladinka Kotnikova je razveselila številne gledalce s skokom 140 cm, upamó pa, da bo kaj kmalu skočila še više. Zuro je boljši od nastopa do nastopa, 6,30 m v daljino je že lep rezultat za mlajšega mladince. To lahko trdimo za mladinko Ahadžičevo, ki je skočila 4,23 m. Med atletiki iz Črnomlja sta se najbolj odlikovala znani metalce kopja Kastelic v teku na 100 m z rezultatom 11,5 ter priznani tekač Simončič, ki je zmagal v tekni na 1.000 m z rezultatom 24:8. Podrobni rezultati:

11,9, 3. Potrč (Gim. N. m.) 12,0. 500 m — ženske: 1. Goršič (Gim. N. m.) 1:35, 2. Bačnik (Učit. N. m.) 1:39, 3. Zunič (Gim. N. m.) 1:35. 1.000 m — moški: 1. Simončič (G. Cr.) 2:48, 2. Tratar (Gim. N. m.) 2:49, 3. Koce (Učit. N. m.) 2:52. 300 m — moški: 1. Tratar (Gim. N. m.) 49,0, 2. Strmeč (Gim. N. m.) 41,0, 3. Simončič (Gim. Cr.) 41,00. Štafieta 4x100 m — moški: 1. Gimnazija Črnomelj 50,7, 2. Gimnazija Novo mesto 51,9, 3. Vajenska šola Črnomelj 1:13,5. Štafieta 4x100 m — ženske: 1. Učiteljske Nove mesto 1:04, 2. Gimnazija Novo mesto 1:02, 2. Gimnazija Črnomelj 1:08,9. Višina — moški: 1. Potrč (Gim. N. m.) 181 cm, 2-3. Zuro (Gim. N. m.) in Baudek (Učit. N. m.) 160 cm. Višina — ženske: 1. Kotnik (Gim. N. m.) 140 cm, 2. Mikec (Gim. N. m.) 125 cm, 3. Gantar (Gim. N. m.) 125 cm. Daljina — moški: 1. Zuro (Gim. N. m.) 6,30 m, 2. Spilar (Učit. N. m.) 6,05 m, 3. Baudek (Učit. N. m.) 5,94 m. Daljina — ženske: 1. Ahadžič (G. N. m.) 4,23 m, 2. Kočančič (G. N. m.) 3,81 m, 3. Lakner (Gim. Cr.) 3,75 m. Kroglja 5 kg — moški: 1. Potrč (Gim. N. m.) 14,50, 2. Kusljič (G. N. m.) 12,79, 3. Gabrijelc (Gim. N. m.) 11,06. Kroglja 4 kg — ženske: 1. Kotnik (Gim. N. m.) 9,77, 2. Kotnik (Gim. N. m.) 9,72, 3. Kačič (G. N. m.) 8,60. Disk — moški: 1. Rajk (Gim. Cr.) 26,9 m, 2. Kastelic (Gim. Cr.) 23,60 m, 3. Stemeč (Gim. N. m.) 22,60 m.

Kirali so na okrajnem prvenstvu mladine Partizana iz Novega mesta tekmovalci za moštveno prvenstvo Slovenije. Skupno so zbrali 7.998 točk.

KALOGLASI

44-LETNI INVALID išče službo vrtarja ali pomočnika vrtarja. Nasilov v upravi lista (343-57).

KUPIM POSESTVO od 5 ha dalje

v krajih od Grosuplja do Škofje Loke. Naslov v upravi lista. (341-57)

PRODAM HRASTOVO SPALNICO

z žimnico. Vprašati popoldne: Snihec 28.

PRVI KOPALCI

Zadnje dni aprila je Krka že privabljala prve kopalce. Brgovi nad vse prijeten dan. Bregovi so lepo obrastli in koščato spremljajo njen tek. Lep užitek je voziti z čolnom in se predati kake uri tihoga uživanja. Letos bo TVD Partizan poskrbel, da bo tudi v Kostanjevici nekaj plavalnih športnih prireditev. Predvsem pa bo potrebno urediti kopalšče, kjer se polti zbira toliko ljudi. Avtobusne zveze so nad vse ugodne in letos lahko upamo na lep dotok iz Zagreba, Brežic in drugod.

NOVOMEŠKI GIMNAZIJCI SO BILI V GOSTEH

Predzadnje nedelje so bili pri nas novomeški gimnazijci, ki so pod vodstvom prof. in akademskega slikarja ODGODANA BORČICA nastopili obilno odsko deslo »FOKOJNI CHRISTOPHER BEAN«. Ne da bi se spuščali v oceno dela, kajti o tem je že bilo nekaj glas tudi v Dolenjskem listu. Pripomniti bi samo, da so bili mladi igralci zelo prisrčni in dobro voljo in želimo, da bi za-

SOLA ZA ŽIVLJENJE

Zadnjih šestnajst dni je imela nekaj zelo lepih predavanj o vprašajev ter zanimivih mlekarstvu in prašičji rejni. Rajka Počkarjeva. Predavanja je imela na Vodencah, v Prekopi. Prunski vasi in v Podbočju. Povsod je bilo navzočih od trideset do petdeset gospodinj, ki so pozorno sledile izjavljanju svoje gospodinjke učiteljice. Predavateljice je spremljale naša predmetna učiteljica Kosjak Verena, ki je tovaršički pomagala pri predavljanju filmov. Poštrevovalnica tovaršičicam se iskreno zahvaljujemo, za njuno dobro voljo in želimo, da bi za-

Consko prvenstvo PARTIZANA v atletiki

V okviru prvega slovenskega festivala telesne kulture, ki bo v Ljubljani od 29. junija do 1. julija, je okrajna zveza »Partizana« v Kočevju organizirala 12. maja consko prvenstvo »Partizana« v atletiki. Pravico nastopanja so imeli okrajni prvaki v posameznih disciplinah. Tekem so se udeležili predvsem člani Partizana Novo mesto in Kočevja, ter po en tekmovalce iz Trebnjega in Ribnice. Ob ugodnem vremenu dobri organizaciji in omejenem številu tekmovalcev, se je tekmovalstvo hitro odvijalo in je dobro uspelo.

Prvaki conskega prvenstva bodo zastopali Dolenjsko na republikanskem prvenstvu Partizana v Ljubljani.

Skok ob palci: 1. Boris Pucelj (Koč.) 3,90 m, 2. Martin Jakc (N. m.) 2,50 m. Met krogle — 5 kg: 1. Rado Pribečič (Koč.) 14,40 m, 2. Jože Gabrijelc (N. m.) 11,25 m. Met kopja: 1. Dušan Dežman (Koč.) 41,37 m. Met diska: 1. Franc Konig (Koč.) 36,07 m, 2. Vinko Bele (N. m.) 28,61 m, 3. Vlado Pribečič (Koč.) 28,18 m. Ciljanje: 60 m: 1. Sonja Errath (Koč.) 8,7. Met kopja: 1. Marija Vidmar (N. m.) 19,00, 2. Sonja Errath (Koč.) 17,75. Met diska: 1. Sonja Errath (Koč.) 16,78. Met kopje: 1. Nada Gole (Koč.) 8,9, 2. Milka Omerzel (N. m.) 8,9, 3. Tereziya Krizman (Koč.) 9,3. 100 m: 1. Jozica Goršič (N. m.) 14,5, 2. Milka Omerzel (N. m.) 14. Štafieta 4x100 m: Novo mesto 51,9.

Spet dve zanesljivi zmagi

Partizan (N. m.): AOK Olympia (Ljubljana), moški 31 (15:10, 15:12, 5:15, 5:17)

Turnir v Dragatušu

Za krajevni praznik je bil 5. maja v Dragatušu odbojškarski turnir, katerega sta se poleg domačega moštva udeležila Partizan iz Črnomlja in »Svoboda« iz Kanjarice. Prvo mesto je osvojilo moštvo iz Dragatuša, ki je brez težav premagalo oba nasprotnika. Rezultati: »Svoboda« Partizan 2:0, Dragatuš »Svoboda« 2:0. Lestvica: 1. Dragatuš 4 točke, 2. »Svoboda« 2 točki, 3. Partizan 0 točk.

OSTALI REZULTATI:

Jesenice: ZOK Ljubljana 1:3 Hiriža: Jesenice 2:3 F. M.

Odbojškarski turnir v Kanjarici

V počastitev Praznika dela je športno društvo »Svoboda« iz Kanjarice organiziralo 2. maja odbojškarski turnir, katerega sta se udeležila poleg oba domača ekipa tudi moštva Črnomlja in JLA iz Oroveca. Rezultati: Partizan 1:0 »Svoboda« 1:4 točke, 2. Garnizija Črnomelj 2 točki, 3. JLA Orovec 2 točki, 4. »Svoboda« 11 0 točk.

II. kolo moštvenega prvenstva za mlajše mladince

V soboto 18. maja bo v Novem mestu ob 15. uri na Lokali atletsko tekmovanje za II. kolo moštvenega prvenstva Slovenije za mlajše mladince. Spored panog je naslednji: 100 metrov, 200 m, 1200 m, 4x100 m, višina, daljina, kroglja (5 kg) in disk (1,5 kg).

Kratke iz Črnomlja

Prosnetno društvo iz Gradca je gostovalo v Črnomlju v igro »Črna žena«. Spretnost igralcev in skrbno pripravljena igra sta bili gledalcem v prijetno razvedrilo. Igra je bila dobro obiskana in gledalci so bili zadovoljni. Takšnih kulturnih prireditev si v Črnomlju še želijo. Prvi del okolice spomenike padlih borev je že zasajen z drevesi. Pestrost rastlin arborreta iz Volčjevega potoka daje okolici spomenika vse lepšo podobo. Delo pri urejanju se še nadaljuje. V Črnomlju razmisljajo o preoravanju stelnikov. Več

Kostanjevica na Krki

Četo del, kar najbolj uspešno nadaljevali.

SOLSKI VET JE DOBIL

Pred nedavnim je učiteljski zbor nižje gimnazije imel konferenco s ing. LINZNERJEM, z avtorjem načrta za bodočo poizkusno agro-tehnično postajo v malem. Temeljni glavni vodilni element je obdelava strokovnjakov načrt. Kostanjevika šola je tako dobila nujno potreben kabinet učil, ki je poleg splošnega znanja morda najvažnejše za našo kmetijsko mladino. Djalki bodo imeli odlet redne ure gospodarstva, ki jih bo opismenilo praktično delo in opoznavanje na vrto. Zadnje dni aprila so dijaki pod vodstvom agrotehnične TONETA FILIPČIČA je opravili študentskih oglednih polskusa ter zasejali travo. Vodstvo šole je stopilo v stik z agronomsko fakulteto ljubljanske univerze, ki nas bo oskrbovala s semenjem in nam je prvo pošiljko že poslala. Na posvetovanju so si prisrčno izmenili izkušnje in se pogovarjali s tovaršički pripravi na pevski festival, lutkarji pripravljajo nove lutke in predstave. Partizanska grobišča so že vsa okrašana, šolski park urejen itd. Pred nedavnim so našli pionirski nastop tudi v reaku Ljubljana, kjer so zapeli in pripovedovali o svojem delu.

PIONIRJI TEKMUJEJO

Tudi letos je razpisano pionirsko tekmovalje v počastitev Dneva mladosti. Pionirji so sprejeli obsežen tekmovalni načrt, ki ga prdno uresničujejo. Okoli petdeset pionirjev pojde v Bihac, okoli šestdeset v Ljubljano na republikanski Partizanov nastop. Pevski zbor se prično pripravljaja na pevski festival, lutkarji pripravljajo nove lutke in predstave. Partizanska grobišča so že vsa okrašana, šolski park urejen itd. Pred nedavnim so našli pionirski nastop tudi v reaku Ljubljana, kjer so zapeli in pripovedovali o svojem delu.

Ne pozabite: samo poravnana naročnina vam jamči brezpilotno nezgodno zavarovanje!

KRKA

Prvi del okolice spomenike padlih borev je že zasajen z drevesi. Pestrost rastlin arborreta iz Volčjevega potoka daje okolici spomenika vse lepšo podobo. Delo pri urejanju se še nadaljuje. V Črnomlju razmisljajo o preoravanju stelnikov. Več

PRVI KOPALCI

Zadnje dni aprila je Krka že privabljala prve kopalce. Brgovi nad vse prijeten dan. Bregovi so lepo obrastli in koščato spremljajo njen tek. Lep užitek je voziti z čolnom in se predati kake uri tihoga uživanja. Letos bo TVD Partizan poskrbel, da bo tudi v Kostanjevici nekaj plavalnih športnih prireditev. Predvsem pa bo potrebno urediti kopalšče, kjer se polti zbira toliko ljudi. Avtobusne zveze so nad vse ugodne in letos lahko upamo na lep dotok iz Zagreba, Brežic in drugod.

NOVOMEŠKI GIMNAZIJCI SO BILI V GOSTEH

Predzadnje nedelje so bili pri nas novomeški gimnazijci, ki so pod vodstvom prof. in akademskega slikarja ODGODANA BORČICA nastopili obilno odsko deslo »FOKOJNI CHRISTOPHER BEAN«. Ne da bi se spuščali v oceno dela, kajti o tem je že bilo nekaj glas tudi v Dolenjskem listu. Pripomniti bi samo, da so bili mladi igralci zelo prisrčni in dobro voljo in želimo, da bi za-

KORDUN - KRI IN SLAVA REVOLUCIJE Praznik v kostanjeviškem gledališču

Pred zletom v Bihać — za letošnji Dan mladosti

(Nadaljevanje in konec)

Vse to je bilo v naši davni preteklosti, toda nedavna minulosť vendar prekasa vse te vredne spomenike in sledove zgodovine tako po svojem splošnem pomenu kot po množičnem sodelovanju in veličini dogodkov. Mislim na razdobje od 1941 do 1945. Vso epopejo tega kraja je ljudstvo zgostilo v nekaj stihov pesmi »Na Kordunu grob pri grobu«. Iz vsake besede te pesmi se glasi živa, resnična zgodovina tega kraja, kjer žene nosijo značilne črne rute, kajli stoletja so živele v žalostih, nadlogah, z globokimi gubami na obrazih in z oči, napolnjenimi s spomini. Ta žalost, te nadloge so postale posebno bridke, ko je pobesnelo divjaško fašističnih uničevalcev, rusko in pokončevalo vse, kar je bilo močče uničiti, hkrati z množičnim iztrebljanjem vsega živčega.

Danes je težko, ponekod pa sploh nemogoče najti hišo ali gospodarsko poslopje, staro več kot 17 let. Nemogoče je najti karkoli od vsega, kar se v tej množični borbi ni moglo skriti ali upreti razbičajem in vztrajati do zmage. Ni ognjišča, čigar prebivalci niso bili zdesetkani, večina pa pobiti do zadnjega.

Ni bil redek primer, o tem se lahko prepriča vsak, ki potuje čez Kordun, da je bilo naenkrat pomorjenih do 600 mož, žena in otrok; z noži, z bati, z obsejnimi; rezali so jim želodec, izdirali oči, sežigali jih zvezanih rok okoli senčnih kopic, natikali na kole in nože (Veljun, Radonja, Vojnić, Krnjak, Slunj), Kordunski Ljaskovac, Ličko Petrovo selo). Kraji na poti za Bihać spadajo med tiste kraje naše domovine, kjer je največ sirot, največ vdov, kjer so vsi odrasli prebivalci bili hrabri borci, ki zaslužijo občudovanje za svojo vztrajnost, za žrtve in junastvo za svobodo svojega ljudstva.

Borec teh krajev, zbrani v 6., 7., 8. in 35. diviziji in krajiških enotah, so svetili vzori, kako se brani svoboda in kako se ustvarjajo boljši, človeka vredni odnosi med ljudmi. Neopazne so borbe teh borcev na Kordunu, v Baniji, Liki, Zumberku, v Gorskem Kotaru, Slavoniji, v Bosni, Srbiji itd., posebno je na nepozabna tista težka in grozna pot nekaj deset tisoč slabotnih ljudi, predvsem žene z otroci in starci, ki so umikali čez te kraje pred 4. sovražno ofenzivo. Mnogi so ob povratku izmučeni od naporov, zime, strahu, lakote in tifusa našli svoje grobove na področjih poti za Bihać in tako postali žrtve številnih jastrebov mrhovinarjev, ki so takrat pustili po teh krajih.

Mnogo junaških partizanov je padlo, ko so branili Bihać, ali v bližnji okolici ali v samem mestu, mestu, ki je tako znano naši nedavni zgodovini, saj so bili v njem izrečene in potem uresničene najbolj svobodoljubne postavke v tistih usodnih dneh borbe in zasedanja.

AVNOJ, ko so se postavljali temelji naše današnje stvarnosti. Večkratni dobi, osvobodilni borbi, je ljudstvo teh krajev z množičnim heroizmom dalo svoj izredni prispevek. Iz tega ljudstva je izšlo na stotine narodnih herojev, kmetov, delavcev in drugih, posebej jih v liku Milana Cakširana, ki je sam zaplenil 22 puškomitrajzov, zavezal 4 bunkerje in na petem padel, da ne omenjam še neštete.

In skozi te kraje bo šla naša mladina za svoj velik praznik — Dan mladosti in rojstni dan maršala Tita. Videla bo avni Kordun, to krvavo, pa hkrati tako herojsko stran v zgodovini naše vseljudske revolucije, in se ob pogledu nanj znova zamisli, koliko žrtve, koliko junštva je bilo potrebno za boj in zmago. In znova se bo tudi navdušila za svetle cilje, h katerim je vodila borbe Komuni-

V tork 7. maja smo se Kstanjevičani že petič srečali s celjskim Mestnim gledališčem — ali bolje — ljudskim gledališčem iz Celja, kajti že je katero slovensko gledališče ljudsko, potem je to čisto gotovo celjsko.

Obiskalo nas je spet 30 članov te vzletne ustanove in vseh 20 smo zvezli v goste na hrano in stanovanje. Kostanjeviške gospodnje so spet tekmovaly med seboj, kajta boljše postregla in katera bo pripravila boljše kosilo in večerjo. Vsekakor je to znak visoke kulturne zavesti, ki jo imajo lahko samo resnično dobri ljudje. In taki so Kstanjevičani.

Da je bila dvorana polna do zadnjega kotička ni treba posebej pomeniti.

Zmore samo resničen Dom kulture. V letošnji sezoni so Kstanjevičani videli: Celjske grofe, Mladost pred sodiščem, Ljubzen trag, Kraljev, Ameriško taviho, Klostriške bolnike, Krefle, Dežurno službo, Vremensarja, Pokojnega Christopherja Beana in Volpona. Sezona je torej dala 10 del — 5 v domači izvedbi, 5 v izvedbi gostov. Zaključila pa jo bo še ena domača noviteta, ki bo izvedena kot čista domača predstava, in sesto gostovanje — Celjani z Molierovim Skopuhom. Načrt ho stodnostno izpolnjen in občinstvo zadovoljno.

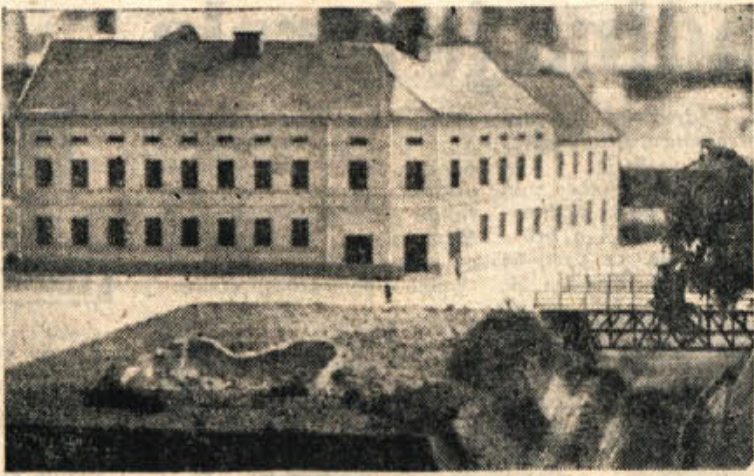
III

Celjska uprizoritev, v blestehi režiji nam je dobro znana mlada režiserja Branka Gombača, se razlikuje od ostalih uprizoritev. Dunaj uprizorja Volpona bolj lahkonovno, igrivo, morda bolj salonsko. V tem smislu, ali vsaj bližje tega, je bila ljubljanska uprizoritev. Enako v Kranju in drugod po naših gledaliških Gombačevih režija pa je razvila temperamentalno nastavo, zvezo umetniške artiljerije in elementov. Predstavi je dal ogujati tempo, dinamizem, ki gledalca zajame in na mah osvaja ter ne popusti od prvega do zadnjega taktu. Predstava je izredno zanimiva in silajna. Režiser je dal izredno dinamizem živ v ekspozicijo, kar je dostikrat življensko važno za predstavo in delo samo.

Igralcev pravzaprav na morem ločiti in naštevati posebej; bili so eno in vedljivo in monodijno.

Jasno je, da je dvorana temno prazna, morda celo prazen. Posmo priznanje publiku, ki je bolj sledila tekstu kot igri sami, je dal režiser Gombač, če kar med predstavo, ko je rekel: Pri vsi imate sijajno pnbilko, publiko, ki je umetnik mora upoštevati! Izrazil se so tega zavedali. Tovariš Gombač je izjavil, da vseh dvajset predstav niso tako zagrjali kot Kstanjeviško. In publika jim je bila globoko hvaležna za so, saj je na odprti sceni morda tridesetkrat prekinila predstavo z grozkim aplavzom, ki se kar ni mogel poleči.

J. P.

Bihać — nekdanji samostan, kjer je bilo prvo zasedanje AVNOJ. — Udeleženci zleta bodo videli tudi ostale znamenitosti Bosanske Krajine, Plitvička jezera in Karlovec ter druge kraje Hrvatske in Bosne.

vedali. Za celjsko gledališče je rekla mama povsem nepotrebna. Vse je bilo zbrano v našem domu, ki nas tako lepo plemeniti in druž, kot to

ta druga junštva, ki nas resnično presenečajo in vzbujajo občudovanje.

stična partija Jugoslavije; svoboda, bratstvo naših narodov, socializem.

Tretjina: za živila

Kako in kaj smo lani kupovali v novomeškem okraju

Trgovine v okraju so lani osegle v nadrobni prodaji 3 milijarde 380 milijonov din prometa, to je za dobrih 11 milijonov več kot prejšnje leto.

Glavno, to je največjo postavko v prometu trgovin imajo živila. Lani smo izdali zanje milijardo 85 milijonov din, ali 91 milijonov več kot prejšnje leto. Denarni promet s krmo in krmili se je povečal za 64 odstotkov. Tudi tobaka smo požgali lani za 24 milijonov več kot predlanskim. Zanj smo izdali skoraj 150 milijonov ali 1.635 din na prebivalca. To je precej, če upoštevamo, da smo za sladkor izdali le 1.456 din na prebivalca.

Številke kažejo, da je šla lani naša prehrana v smeri izboljšanja, to je večje porabe kakovostnih živil: več belega kruha, pečiva, mesa, mleka, rize in pod, hkrati pa omejevanje potrošnje predmetov, katerim se je cena zvišala, kot so maščobe, alkoholna pijača, izdelki kakava in pod.

Tako smo lani kupili rize za 104 odstotke več kot leta 1955, pšenične moke 480.000 kg manj,

lanj v trgovini na drobno kupili znatno manj kot prejšnje leto, vendar pri tem živilu kot pri mleku številke v trgovini ne zajamejo celotnega prometa s tema živiloma. Količinski promet soli je približno enak vsako leto, odkar ni razburljivih parol, da bo solj zmanjkalo.

Od industrijskih izdelkov smo lani kupili več le elektrotehnične materiala, kemičnih predmetov, lesnih in papirnatih izdelkov, vseh ostalih glavnih izdelkov, to je tekstila, usnje, gumijastih izdelkov, kovinskih proizvodov in podobnega blaga, pa precej manj.

V Perjaslec na Kordunu

Ni borca, čigar meso ali kost ni predrta sovražna krogla. Nihi ni starejšega drevesa, ki ni bil cilj sovražnikovega orožja od revolverja do letala.

Porušene so bile šole, požgani domovi, zdesetkano ali povsem uničeno na tisoče družin, toda za vedno so bili uničeni in so zginjali tudi stari odnosi med ljudmi.

Kraj, o katerem govorim, je dal med NOB kompletno 8. divizijo, nekaj odredov in nekaj posebnih čet za druge kraje in enote. Da, je svoje mladince tudi za naše proletarske brigade.

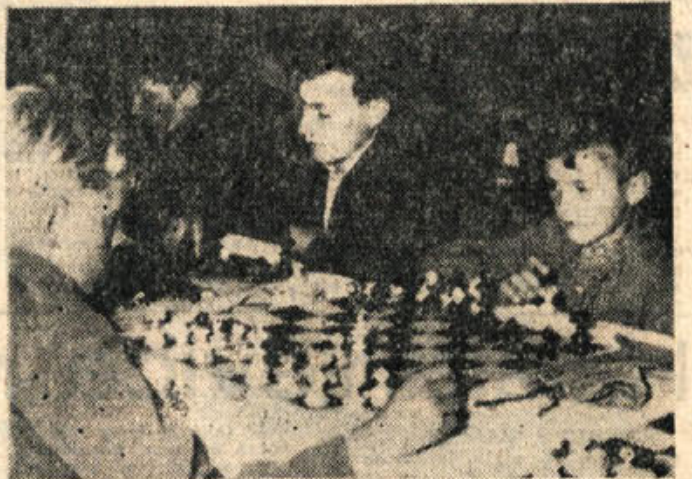
Živahno delo v novomeškem gledališču

Po treh premijah v letošnji sezoni pripravljajo v novomeškem gledališču nova dela za uprizoritev. Marljiva isralska družina študija po skupnari kar štiri igre. Kaj podobnega se ni zabeležilo v kroniki gledališča. Studirajo Miktiškega »Mogočni peštan« (režija P. Cigler), O'Neillovo dramo »Aho Christie« (režija prof. T. Trdan). Pionirsko gledališče pripravlja »Janka iz Metke« (režija M. Glonar), kot zadnjo pa Kiretovo »Kreature« (režija J. Zamljen).

Taborniška akademija predstavljena

Zaradi tehničnih vzrokov bo akademija, ki jo pripravila Rod gorjanskih tabornikov v Novem mestu, šele v letošnji jeseni.

- ### Novi naročniki našega lista
- Tomažin Ana — Vapca vas
 - Klemenčić Anton — Kočevje
 - Brezar Ana — Mirna peč
 - Pirnat Ana — Hraatje
 - Pungerčar Viktor — Koli
 - Marenčič Marina — Vel. Poljane
 - Bratkovič Stanko — Mostar
 - Goldovec Edvard — Čuprija
 - Gorenc Stane — Puša
 - Janko Ivan — Piroč
 - Kolenc Tone — Karlovac
 - Korelc Leon — Pristina
 - Krapeš Anton — Varaždin
 - Kristan Drago — Rijeka
 - Praprotnik Karolina — Javornik
 - Vlašič Bogomir — Dugo selo
 - Vidmar Alojz — Tolmin
 - Golež Julka — Novo mesto
 - Novak Alojz — Otok Pašman
 - Plečelj Slavka — Izola
 - Ban Jože — Benkovec

Najmlajši udeležence šahovskega pionirskega festivala v Dol. Toplicah je bil 8-letni Gorazd Kobler iz Črnomlja, ki je igral zelo lepo, pogumno in domiselno. Kar videlo se je, da ima doma dobrega učitelja v očku, ki je znan črnomljski šahist

ŽIVALI PRED SODIŠČEM

V času copernic inkvizicije, seznanja živih ljudi in drugih zlobod neprosveljenih ljudi, ki jim je običajno botroval mističizem te ali one verske ločine, ni bilo nič posebnega, da je tudi žival prišla pred sodnike in bila seveda tudi obsojena. Po zatrevljanju verskih fanatikov se hudič lahko spremeni v eno ali drugo žival in v taki obliki počenja grdobije. Podobno lastnost so pripisovali tudi čarovnicam.

Največ procesov proti živanim je bilo na Francoskem. Tako so leta 1386 na javnem procesu v prisotnosti velikega števila ljudi obsodili svinjo, ki je nekemu otroku razparala obraz. Obsojena je bila na smrt z obsejanjem za zadnje noge. Predno so jo obesili, so ji raz-

bil nos in nataknil šlovesko masko. Prav tako so jo obekali v hišice in v sukno, na prve noge pa so ji nataknil bele rokavice.

Na podoben način je bil tri leta pozneje obsojen neki konj, ki je ubil človeka, a leta 1467 mačka, ki je zadavila otroka. Živali, obsojene kot čarovnice, so bile tudi umorjene kot čarovnice, po navadi na grmadi.

V Baslu v Švici so leta 1474 obsodili petelina, ki je znesel jajce, baje po združenju s hudičem. Obsodil so ga in sežgali na grmadi skupno z jajcem.

Meso tako usmrčenih živali seveda ni bilo po takratnih pojmihi užljivo, ker je bilo okuženo od hudiča. Morali so ga do kraja sežgati.

rovnice, po navadi na grmadi. V Baslu v Švici so leta 1474 obsodili petelina, ki je znesel jajce, baje po združenju s hudičem. Obsodil so ga in sežgali na grmadi skupno z jajcem.

Meso tako usmrčenih živali seveda ni bilo po takratnih pojmihi užljivo, ker je bilo okuženo od hudiča. Morali so ga do kraja sežgati.

Rekord v ženitvah

Med moškimi ima, kot zatrevljejo, rekord v ženitvah 70-letni James Williams v ZDA. Dosedaj se je oženil 16 krat, od tega štirikrat z isto ženo. Med ženskami pa ima rekord 50-letna Ann Deal iz Los Angelesa. Poročila se je 14-krat. Izračunali so, da je njen zakon trajal povprečno 2 leti in 56 dni.

Če je solata slaba

V Rimu je deset žensk in nekaj otrok popolnoma razbilo neko trgovino z zelenjavo in dobro premlatilo tudi lastnika. Do tega je prišlo zaradi tega, ker je neka ženska kupila v tej trgovini za 150 lir solate, ki pa je bila slaba. Razjarjene ženske so napravile za 100.000 lir škode.

SOTESKE V MORJIH, VZROK POTRESOV?

Direktor Observatorija na Columbia vseučilišču dr. Maurice Ewing je končal študije o oceanških potresih. Izjavil je, da se vleče skozi oceane ogromna soleska, dolga 72.000 km, široka 28 km in globoka okoli 3,5 km.

Ta geolog meni, da ob tej ogromni zemeljni reži pride do premikov zemeljskih plasti kar povzročajo potrese v morjih in oceanih. Glavna linija te soles-

RIBIČ NA TRAVNIKU

Na travniku ob poti, koder se sprehajajo meščani, sedi na skali človek s trnkom in lovi v travi ribe. Sedi ure in ure, potegne iz trave trnek in ga vedno zamenja z novim. Ljudje gledajo, se čudijo. »Zmešan je, jasno...« Nekdo stopi k njemu, mu da 50 dinarjev in upraša, kaj dela.

»Ribe lovim,« odgovori čudni ribič.

»Kakšne ribe? Saj na travniku vendar ni rib!«

»O seveda so! Vi ste na primer že dvajseta.«

...Dajmo, dajmo!...

GIPIRIBČEV
VENČESLAVA
WINKLEROVA

33. Noč je bila mrzla. Gregee se je premetaval, kolikor so mu to dopuščale zvezane roke in noge. Rad bi se ogrel, pa ni mogel do ognja. Okrog sebe je razločil šum, ostre klice, tudi govorice je lahko skoro popolnoma razumel. Zdelo se mu je, da leži ob večjem ognju. Ujel je, da prihajajo voljaki z obeh strani in nekaj pripovedujejo staremu Turčinu, ki je ždel ob ognju, zavil v teme; plašč. To je gotovo kak poveljnik, si je mislil Gregee. Izmed vseh besed je največkrat razločil ime Zvezda grad. To mislilo Nadlešek, se mu je zdelo. Ko je slišal, kako škripa z zobmi gospod oskrbnik poleg njega, se je popolnoma prepričal. Obšla ga je nekakšna akodoželjnost, vendar si je, ko se je spomnil očeta, začel, da bi Turki vendarle ne zavzeli gradu.

34. Gregee je kot v ometih prebil uro za uro. Zaspal bi rad. Toda tik poleg njega je ležal oskrbnik Andraž in hropel, hropel vso noč. Moli je in kiel in nato začel bitj z nogami po tleh. Toda Turki se niso zmenili zanj.

Proti jutru je Gregee nekoliko omamljen zadremal. Kmalu ga je zbudil bradat Turk in začel kričati zanj. Ponoči se je nabralo kakšnih petnajst ujetnikov, samih mož in fantov. Oskrbnik je ležal med njimi in ni se razločilo, da je grajski. Gregee se je nekoliko ohrabil. Razumel je, da bo treba na pot. Privezali so ga.

Ko druge, na konja. Tur oskrbnika je doletela ista usoda, niso se dovolj zmenili, ko je nekaj kiel. Potem so se Turki zgnali Gregee je spoznal smer in je vedel, da grede pre-

35. Gregee se je ozrl po oskrbniku. Bila sta privržana na istega konja. Seveda gospod Andraž ni spoznal fanta. Skrbelo ga je nekaj drugega. Zmerom bolj je škripal z zobmi in kiel po nemško in laško.

Izza gozda se je pokazal v jutranji svetlobi grad in ob pogledu nanj je zvezanega oskrbnika še bolj stresel bes. Gregee se je bolj oziral po dolinah. Nad njimi so ležali oblaki težkega dima. Od vespadov se je kadilo. Tam zadaj je bil Prikraj. Tudi tam so zorelo.

Turki so se v lahmem diru spustili po gozdni poti. Gregee so bolele noge, vezji so ga tlačale, čutili da ga režejo do kosti.

»Oh, da se le v gradu še držijo!« Je golčal poleg njega. Da, če se grad še drži! Zdal je Gregee to zanimivo.

36. »V grad ne pridejo, prav gotovo ne pridejo!« je zatrevljal oskrbnik in poskakoval za konjem. »Tudi moj oče je v gradu!« je nato dejal Gregee.

»Tvoj oče?« se je obrnil oskrbnik popolnoma k njemu. Kravro obrobljene oči so se čudile.

»Jernej Krajišnik, Hribčev iz Prikraja.«

Oskrbnik je obupno začel in se zastrmel v fanta. Oči so se mu široko odprle, groza je zasijala v njih. Nato je zaspel in utrujen povsli glavo. Tekla sta za konjem drug poleg drugega, dotikala sta se s komolci in vendar sta si bila oddaljena, ko da stojita vsak na svoji strani brezdana. Stegovala sta zvezane roke, ko da bi ne bili umitljeni in levila ravnotežje.